

MAGYAR MOLNÁR

a magyar malomipar érdekeinek szakközlönye

az Országos Magyar Malom-Egyesület hivatalos lapja.

Megjelenik havonként 3-szor.	Előfizetési ára: évenként 10 ft., félve 5 ft. Hirdetések árszabály szerint.	Szerkesztő és kiadóhatal: Budapest V., Erzsébet-tér 19.
---------------------------------	---	---

BUDAPEST, 1889. NOVEMBER HÓ 20.

UNGARISCHER MÜLLER

Zeitschrift für die Interessen der ungarischen Mühlenindustrie

offizielles Organ des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes.

Erscheint monatlich dreimal.	Pränumerationspreis: ganzzählig fl. 10, halbjährig fl. 5. Inserate nach Tarif.	Redaktion und Administration Budapest V., Erzsébetplatz 19.
---------------------------------	--	--

BUDAPEST, 20. NOVEMBER 1889.

TARTALOM: Az őrési reductióról és a malmok politikájáról (Schwarz Béla). — A magyar lisztkivétel és annak a malmok viszonyaira való hatása (Friedfeld M.-től). — A németors. malomipar mai helyzetéről. — Egyesületi közlemények. — Tarifágyak. — Mészaki apróságok. — Külföldiek. — Kereskedelm. és fogynom. — Statisztika. — Személyi hír. — Őzleti tudósítók. — Hirdetők.

INHALT: Ueber die Betriebs-Reduction und Verkaufs-Politik der Mühlen (von Bela Schwarz). — Der ungarische Mehlexport und seine Wirkung auf die Verhältnisse der Mühlen (von M. Friedfeld). — Ueber den gegenwärtigen Zustand der Mülerei in Deutschland. — Verbandsnachrichten. — Tarifwesen. — Technische Miscellen. — Verschiedenes. — Handel und Verkehr. — Statistik. — Personalmnachricht. — Marktberichte. — Inserate.

Az Egyesületi Közlöny mérsékelt előfizetése.

Malomhivatalnokok és a malom munkaszemélyzet köréből beérkezett megkeresések következtében az Egyesületi elnökség méltányossági szempontból készséggel engedélyezendők határozta, hogy az Egyesületi Közlöny

az összes malomhivatalnokoknak és munkavezetőknek

igazolmány ellenében kicélt nélkül 50%^o-nyi árkedvezményvel, tehát egész évre 5 forint, félve 2 ft 50 krral rendelkezésre állhat.

A i. cz. malomállatokat tisztóval felhívjuk, hogy e kedvezményről állattal összes érdekelteit lehető kiterjedt módon értesíteni sziveskedjenek.

Az Egyesületi Közlöny szerkesztősége.

Az őrési reductio ügyében.

Az őrési reductióra vonatkozó egyezmény ellenőrzésére hivatalos helyi csoport-bizottságok alakítása ügyében az érdektelt malmokhoz küldött 338. sz. körlevél kapcsában felkerjük az egyes csoport-bizottságokat, hogy a keblükben megtörtént választás eredményét az alulírt elnökséggel mielőbb közölni sziveskedjenek, hogy ez alapján a választás hivatalos megerősítése és közözetete iránt intézkedhessünk.

A választás eredményének bejelentését az egyezményhez hozzájárult ama malomcegekől várjuk, melyek képviselői a csoport-bizottsági elnök- és elnökhelyettesi tisztet elvállalni sziveskedtek.

Az egyesületi elnökség.

Ermässigtter Bezug des Verbandsorgans.

Auf mehrfache Anfragen aus Kreisen der Mühlenbeamten und des Mühlen-Arbeiterpersonals hat das Verbandspräsidium aus Billigkeits-Rücksichten bereitwilligst zu verfügen gefunden, dass das Verbandsorgan gegen Legitimation

allen Mühlenbeamten und Arbeitsführern

ohne Unterschied mit 50%^o Rabatt, also ganzzählig für 5 Gulden, halbjährig für 2 Gulden 50 Kr. überlassen werden soll.

Die p. t. Mühlenleitungen werden höflich ersucht, diese Ermässigung den Interessenten ihrer Etablissements in möglichst ausgelehnter Weise verlautbaren zu wollen.

Die Redaction des Verbandsorgans.

Zur Betriebsreduction.

Im Anschluss an den Circular-Aufruf Zahl 338 bezüglich Constituirung der zur Ueberwachung der Convention bestimmten Ortsgruppen, ersuchen wir hiebei, das Ergebnis der Wahlen in den einzelnen Gruppen dem gef. Präsidium ehestens mittheilen zu wollen, damit die amtliche Bestätigung und Verlautbarung derselben verfügt werden kann.

Die Mittheilung der Wahlergebnisse wird von jenen Mühlen erwartet, deren Vertreter das Amt des Gruppen-Obmannes und Obmannstellvertreters übernommen haben.

Das Verbands-Präsidium.

Az őrési reducióról és a malmok eladási politikájáról.

— Schaefer Béla igazgatótól (Gizela-Dampfmühle) Budapest. —

Alig hogy közvéleményünk az általa majd sürgősen lebeszélő hírlapi cikkük, majd pedig fenyegetően hirdetett buzáringek alakjában erélyesen megátadott őrési reducióra vágul mint bar kellenem, de elháritatlan szükségességre megis csak belenyugodott, malmaink az üzleti viszonyok mind válságosabb helyzete által készítve, e kérdést ismét beható fejtegetések tárgyává kénytelenül tenni. — Ritkán történt, hogy valamennyi malom így teljes egyetértés tanusított — mert hisz az egyes particularistáknak tarthatatlan kifogásai nem voltak komolyan érve és nem is voltak komolyaknak vehetők, a minthogy pusztán csak az általuk elfoglalt elszigetelt álláspont metegetésére vonatkozó kísérletekül tekintethettek — valamely, az egészségtelen üzleti helyzet javítására tervezett intézkedés helyessége és szükségessége tekintetében, mint a hogy ezt az őrés reduciójának elhatározása előtt ezen intézkedés fény- és árnyoldalaira vonatkozó alapos tárgyalások alkalmazást tapasztalhattak.

Es ennek dacára, legmórvadóló és legiszlettebb részről, minden kétség kizáró meggyőző szavakkal fejtegett ki, hogy a redució eredményei korantsem telneek meg ama várakozásoknak, melyeket a malmok az erre vonatkozó egyezmény megkötése alkalomával jogosan táplálhattak vétek.

Az elfogulatlan szemlélo önkénytelenül ama kérdéssel áll itt szemben, hogy vajjon az őrési redució elhatározása a malmok részéről nem volt-e tévedés és hiba és hogy vajjon nem volt-e igazuk ama nem érdekelt feleknek, kik ez ipartól tavólabb állva talán esetleg szabadabban tekinthették at az ügyet, midőn teljesen önzetlen szempontból, csupán az emeletből indulva ki, a malmok eljárását elítélendők tartották. De ha csak fátalog térünk rá erre a kérdésre, e tekintetben teljes meggyőzést szereshetünk, mert hisz bárki előtt nyilvánvaló, hogy az esetre, ha a malmok az őrési reducióra vonatkozó egyezmény eddigi tartama alatt a teljes őrést fentartották volna, a nyersternény és a gyártmány közötti aránytalanság még sokkaltá élesebben nyilvánult, még sokkaltá érezhetőbb tapasztalható volna.

Egy másik kérdés azonban nyílt és elintézetlen maradt, jelesül az, hogy vajjon a malmok által elhatározott őrési redució nem alkalmazható-e nagyon fontos mértékben arról való nézvést, hogy az előrelátott baj sikeresen leküzdthessek.

E részben elégséges felvilágosítást nyújt az őrési redució és következményei című cikkben foglalt, áttekinthetően és megbízhatóan összeállított statistika, melynek adataiból nyilvánvalóan kivehető, hogy a malmok ez idő szerinti termelések mellett hírvást lesznek abban a helyzetben, hogy rendes vévőknek fehérisztiszükségletet felezhessenek, de ennek ellátása utan a finom minőségű főlöleg fenmaradásától sincs miért tartaniok, a többi lisztajtókból való tölterelés miatt pedig ugyan nincs a ki legkevesebé is agódhatnak.

Ugyancsak eme nézet mellett szól az is, hogy a malmoknak tényleg nincsenek említésreméltó készleteik és hogy külföldi vévők a mi árainkkal szemben tanusított passiv ellentállássaluk részben már fel is hagytak, ugy hogy azok, kiknek magyar liszthen való készleteik már meggyérültek, ismét vételekre állottak elő s ha nem is jelentékné, de mégis főlölegeink lelszavására elégséges mennyiségeket vettek meg a piacról aránylagosan megfelelő árak mellett és mindzet annak dacára, s ez talán még a legvisszatöbb, hogy egyes mal-

Ueber die Betriebs-Reduction und Verkaufs-Politik der Mühlen.

— Von Dir. Béla Schaefer (Gizela-Dampfmühle) Budapest. —

Kaum hat sich unsere öffentliche Meinung, mit der, bald in Form von eindringlich abrahendenden Zeitungs-Weisungen von ihr energisch bekämpften Betriebs-reduction, schliesslich als mit einer unangenehmen jedoch unvermeidlichen, Nothwendigkeit abgefunden, sehen sich unsere Mühlen, durch die stets kritischer werdenden Geschäftsverhältnisse veranlasst, dieselbe neuerdings zum Gegenstande eingehender Erörterungen zu machen.

Selten waren sämtliche Mühlen in solch' völliger Uebereinstimmung — denn die unhalbbaren Einwendungen vereinzelter Particularisten waren nicht ernst gemeint und nicht ernst zu nehmen, sondern blos als Entschuldigungsversuche für den eingemommenen isolirten Standpunkt zu betrachten — bezüglich Richtigkeit und Nothwendigkeit der zur Sanirung der ungesunden Geschäftslage in Aussicht genommenen Massregeln, wie bei der, der Beschlussfassung vorangegangener, gründlichen Ventilirung der Licht- und Schattenseiten der Betriebs-reduction. Und trotzdem wird von hochachtbarer massgebender Seite, mit beredeten Worten, jeden Zweifel ausschliessend dargethan, dass die Ergebnisse der Reduction durchaus nicht den Erwartungen entsprechen, welche die Mühlen bei Abschluss der darauf bezughabenden Convention anzunehmen sich berechtigt hielten.

Unwillkürlich drängt sich jedem unbefangenen Beobachter da die Frage auf, ob denn der Beschluss der Betriebsreduction seitens der Mühlen kein Missgriff war, ob denn nicht jene Unbehilglichen, die dieser Industrie ferner stehen, demnach möglicherweise einen freieren Ueberblick über die Angelegenheit haben mochten, Recht hatten, als sie in vollkommen uneigennütziger Weise, bas von theoretischen Standpunkte ausgehend, das Vorgehen der Mühlen verurtheilten. Doch ein flüchtiges Eingehen auf diese Frage genügt, um uns diesbezüglich vollkommen zu beruhigen, da es für Jedermann klar liegt, dass falls die Mühlen während der abgelaufenen Zeit der Convention den Vollbetrieb aufrechterhalten hätten, das Missverhältniss zwischen Rohproduct und Fabrikat nur noch schärfer hervorgetreten müsste.

Doch eine zweite Frage bleibt noch offen, nämlich ob die von den Mühlen beschlossene Betriebsreduction nicht in zu schwachem Maasse angewendet wurde, um das vorhergesehene Uebel zu bekämpfen.

Hierauf giebt uns genügende Aufklärung die in dem Artikel «Die Betriebsreduction und ihre Folgen» enthaltene, übersichtlich und verlässlich zusammengestellte Statistik, aus deren Daten klar erhellt, dass die Mühlen bei der jetzigen Production wohl in der Lage sein werden, den Weissenbedarf ihrer regelmässigen Abnehmer zu decken, aber nach Versorgung desselben keinen Ueberschuss in den Vordersorten zu befürchten haben und in den anderen Nummern hält gewiss Niemand von einer Ueberproduction.

Für diese Auffassung spricht; ferner, dass die Mühlen thatsächlich keine nennenswerthen Vorräthe haben und dass unsere ausländischen Abnehmer ihren passiven Widerstand gegen unsere Preise schon theilweise aufgegeben haben, so dass jene, deren Vorräthe an ungarischen Mehlen bereits gelichtet sind, sich wieder zum Kaufe gestellt haben und wenn auch keine bedeutenden, immerhin genügende Quantitäten, um unseren Ueberschuss aufzunehmen zu relativ entsprechenden Preisen aus dem Markte nahmen und dies, trotzdem —

mok a vevőket ugyszólván eljlesztették a vásárlástól, azáltal, hogy nevetésesen olcsó árakkal a külföldieknek arank iránt való bizalmat lényeges mértékben rendítették meg.

Most már aztán a kérdés problémává lesz — a gyógykezelés helyes és mégis siker nélkül való, a kór megszűnt s a beteg még se érzi magát jobban. Itt csak egy dolog lehetősége, az tudniillik, hogy a beteg még a kórnak lelki visszahatása alatt áll, illetőleg, hogy még nem jutott el a kiépülés öntudatáig. Ily esetekben nem elég-seges, ha azt mondjuk a betegnek: »kelj fel, egészséges vagy«, hanem szükséges, hogy a beteg kedélyállapotára is rendszeresen s ugyanazzal a gondossággal hassunk, mint a mily gonddal gyógyítjuk magát a testi bajt is.

Igy áll a dolog malomiparunkkal is. Nem elég, hogy magát a kört — a túltermelést — megszüntessük, de a bajnak psychicus részét — a túltermelést s annak következményeitől való aggodalmat — is gondosan kell kezelnünk s rendszeresen kell leküzdönnünk. Csakhogy ez a kezelés a fenforog esetben rettenetesen nehéz, a mennyiben malmaink mindenha határozott ellenszenvet tanúsítottak volt minden közös és egyértelmű eljárással szemben.

Igaz ugyan, hogy a malmok régtől fogva ismeretes éleslátásukkal már évekkel ezelőtt felismerték, hogy bologulásuk érdeküknek közös védelmében rejlik, és hogy a meggyöződést követve, 1887. ápril havában egyebhivatkozott volt az általános molnargyűlést, melynek nem egy hasznos megegyezés letesült és mindenkifőlött a malomegyesület alapítása is köszönhető, de ezen túl aztán ezen a terepen nem is történt semmi további lépés sem.

Azóta a malomegyesület nem egy háladáatos impulst szolgáltatott, nem egy sikert érő eszmét pendített meg, de, sajnos, jobbra hiába, mert a vezérő tényezők jóakarata az egyesek indolentiáján, sőt ellentállásán is hajótörést szenvedett.

Szinte ugy látszik, mintha az üzleti viszonyok alig észrevehető pillanattal javulásával az érdekközösség mélyértelmű igéje ismét feledékenységbe jutott volna, és hogy csak a malmok láthatatlan tornyosuló vihar-felkőnek kell azt ismét emlékeztünkbe juttatni. Csak az örökli redukáló letesítése alkalmából tapasztalt nehézségekre kell utalnunk, hogy teljes öntudatára jussunk annak, mily fölöttébb kiapadóban van ez erzület a malmok körében az összes érdekeltek nagy kárára.

Es ugyanezek a jelenetek mind ujra ismétlődnek, valahányszor a malmok valamely egyöntetű eljárásának létrehozatalát célozó tárgyalásokról van szó, vonatkozzék az bár a legjelentektelemből vagy a legfontosabb ügyre. Rendesen minden egyes malom arra az álláspontra helyezkedik, mintha tisztán a lelebaratt szeretetnek áldozata lenne és mintha a valamely közös eljárásához való csatlakozása által még a termopályai hőseket is felülmúlva önfeledkezés dolgában. Egyetlen malom se szokta belatni, hogy legalább is ugyanannyi előnyben részesül önmagá is, mint a mennyit nyujt, és hogy minden közös acsióban minden egyes résztvevő *hasznos* előnyökre tesz szent, míg az e czéltől hozott áldozat jobbra mindig csak képzelti szokott lenni.

Hogy ily viszonyok között még nem akadt senki, a ki még csak megkísérteni is merte volna, hogy a malmok üzleti politikája — minden egyes vállalat ezen legfelsőbb szentelye — bíráló szőlőzetésének indítványával feljelenjen, szinte önként értőedőnek látszik, pedig az idevonatkozó merészlet vajmi hasznos vállalkozás lenne.

Igaz ugyan, hogy ebbe a mystikus homályba be-

und das ist vielleicht das Tröstendste — einzelne Mühlen die Käufer vom Kaufe geradezu abgeschreckt haben, indem sie durch ihre lächerlich billigen Ausbietungen das Vertrauen der Ausländer in unsere Preise wesentlich erschüttert haben.

Nun wird die Frage zum Problem: die Behandlung ist richtig und doch erfolglos, die Krankheit heilt und der Patient fühlt sich doch nicht besser. Da ist bios eine Möglichkeit, dass der Kranke noch unter der seelischen Rückwirkung der Krankheit steht, respective dass er noch nicht zum Bewusstsein der Genesung gelangt ist. In solchen Fällen genügt es nicht, dem Kranken zu sagen: »Steh' auf, Du bist gesund«, sondern da muss der Gemüthszustand des Patienten systematisch mit derselben Sorgfalt behandelt werden, wie das körperliche Leiden selbst. So steht es auch mit unserer Mühlen-industrie, es genügt nicht das Uebel selbst — die Ueberproduction — zu beseitigen, man muss auch die psychische Seite des Uebels, — die Furcht vor der Ueberproduction und deren Folgen — sorgfältig behandeln und systematisch bekämpfen. Diese Behandlung ist jedoch im vorliegenden Falle ungeheuer schwierig, da unsere Mühlen von jeher eine ausgesprochene Abneigung gegen jedeswies gemeinsame Vorgehen bekundet haben. Es ist wohl wahr, dass die Mühlen mit dem ihnen von jeher eigen gewesenem Scharfblick, schon vor Jahren erkannt haben, dass ihr Heil in der gemeinsamen Wahrung ihrer Interessen liegt und dieser Erkenntnis folgend im April 1887 den allgemeinen Mühlentag — dem manche nützliche Vereinbarung, vor Allem die Gründung des Mühlenverbandes zu verdanken ist — einberufen haben, doch weiter ist kein Schritt auf diesem Gebiete gethan worden.

Seither hat der Mühlenverband manchen dankenswerthen Impuls gegeben, hat manche fruchtverheissende Idee angeregt, doch leider zumeist vergeblich, denn der gute Wille der leitenden Faktoren zerschelte an der Indolenz, an dem Widerstande des Einzelnen.

Es ist als ob mit der kaum merklichen momentanen Besserung der Betriebsverhältnisse, die hohe Lehre von der Interessengemeinschaft wieder in Vergessenheit gerathen wäre und dass die am Mühlenhimmel sich thürmenden Gewitterwolken sie erst wieder in Erinnerung bringen müssten. Man braucht ja nur an die Schwierigkeiten anlässlich des Zustandekommens der Betriebsreduction zu erinnern, um sich dessen voll bewusst zu werden, wie abgeblasst zum Schaden aller Beteiligten dieses Gefühl unter den Mühlen ist.

Und dieselben Scenen wiederholen sich stets von Neuem bei jeder Verhandlung über Herstellung eines gleichmässigen Vorganges der Mühlen, sei es in der nächstgen, sei es in der wichtigsten Gelegenheit. Jede Mühle nimmt den Standpunkt ein, als wäre sie rein das Opfer ihrer Nächstenliebe, als wenn sie durch Anschluss an irgend ein gemeinsames Vorgehen, die Heiden von Thermopylae an Selbstaufopferung überbieten würde, keine Einzige denkt daran, dass sie stets zumindest so viel bekommt, wie sie gibt, dass aus einer gemeinsamen Action jede Einzelne tatsächlichen Vortheil zieht, wozogen die Opfer beinahe immer nur eingebildete sind.

Dass unter solchen Umständen Niemand sich gefunden, der nur den Versuch gewagt hätte, eine kritische Ventilierung der Verkaufspolitik der Mühlen — das Allerheiligste einer jeden Einzelnen — in Anregung zu bringen, dass ist selbstverständlich und doch würde sich dieses Wagniss sehr verlohnen.

világítani meglehetősen bajos vállalkozás, mert mindenkéltől fontos feladat, hogy az eddig az előadás körül hivatott rendszerek történeti fejlődésének menetét tisztán ismerjük, és bár éppen idevonatkozólag e sorok írójának igen hezagos és inkább csak szóbeli hagyományokon alapuló adatok allanak rendelkezésére, mégis meg akarja kísérelni, hogy ezen fölöttébb fogyatékos anyag alapján lehetőleg átneztesen képet allítsion egybe, igényt tartva az esetleges tökéletlenségeket előre is a szíves olvasó elnézésére.

A régi jó időkben a malmok igen kéjelmes életmódot vittek volt, versennyel mitem kellett törődniük s terményeiket, melyeket valóságos elkakpótdtak, ugyszólván jászva értékesítették. Előfordult ugyan itt-ott, hogy egyik-másik lisztjára visszamaradt, csak hogy ezzel a malmok edzés keveset törődtek, mert tapasztalászerintleg tudták, hogy a vevők az ilyen elhanyagolt fajtaikat utóbbi, rövid idő multával, elfogják kapkodni.

Ez az idyllikus állapot meglehetősen soka tartott, bár a gőzmalmok száma evról-évre szaporodott, mert a természetes nagybodasával a fogyasztási piacok terfoglalása is karöltve jart. Később, midőn a malmok által elzett eredmények a termelésnek tilhirtelen fokozodására vezettek, az első nehézségek oly módon jelentkeztek volt, hogy a visszamaradt lisztjakták itt-ott fölöslagnek bizonyulván, csak nagy adozatok árán voltak a piacozokon értékesíthetők.

A malmok részéről manapság általánosan követett előadási politikának első jelei erre az időpontra vezet-hetők vissza, a mennyiben ettől az időtől kezdve némely jobbnak tartották a helyett, hogy a kevésbé keresett fajtaikat rakatárba helyezték, azokat inkább meg az elmeleti belső értéken állón is eladni. A mind jobban uralmora jutó túltermelés, kapcsolatlan a buza-piaczon az utóbbi éveket tért foglalt hátráló árrány-zattal, ennek a jelzést tannak mind több és több hivat toborozott, és a hogy ez hasonló esetekben rendszerint elő szokott fordulni, éppen a legutóbbi csatlakozott hívők voltak azok, a kik az új elvet leginkább törekedtek tilhajtani.

Ma már a rakatári készletek felszaporodásától való felelem nem csupán a pillanatnyilag nem keresett fajta-ra nézve áll, de a lisztek egész számsorozatára és nem csak a már kész terményre, de még arra is kiterjed, mely meg csak hónapok múlva lesz előállítandó.

Ez az eljárás természetesen nem maradhatott mely-reható demoralizáló hatás nélkül az egész lisztkereskedeleme-re és ezen csak is ennek tulajdonítható, hogy az orles redukciójá daczára a nyerstermény és a gyártmány ára közötti meg olyan aránytalanság is, mint a minő ma áll fenn, oly soká állandósulhat.

Azzal mindenki, a ki a dolgokat megfontolva vizsgálja, tisztában kell hogy legyen, hogy ez állapot való-sággal tarthatatlan, s halár az ilyen egészségtelen viszo-ny jobbara természetes un szoktak szabályozódní, a felelűlés mégis csak igen későn áll be, akkor, a mikor ugy a malmok, mint azok vevő közönsége rendszerint minden kényszerítő szükség nélkül, már nagy veszteségeket szenvedtek. Mert nem szabad elhallgatnunk azt a fontos körülményt, hogy a jelzett árszertegetések által a vevők epny szenvednek, mint ma az a malmok, ugy hogy a malmok által elvesztegetett összegek az egész orszagra nézve közgazdasági veszteséget jelentenek és ezen felül a malmok meg azt a nem csekély hátrányt kell hogy elvénjeljék, hogy vevők evról-évre mind jobban elgön-gülnek. A kereskedő nyilván, a ki az árut csak azért szerzi meg, hogy azt haszonnal tovább adja, az áru

Allerdings ist das Unterfangen in dieses mystische Dunkel hineinzu-leuchten, ein ziemlich beschwerliches; vor Allen ist wichtig, den historischen Entwicklungsgang der bisher beim Verkaufe befolgten Methoden zu kennen und gerade diesbezüglich stehen dem Schreiber dieser Zeilen nur lückenhafte, bloss auf mündlicher Ueberlieferung fussende Daten zur Verfügung, immerhin will er versuchen, auf Grundlage dieses spärlichen Materials ein möglichst übersichtliches Bild zusammenzustellen, indem er für die eventuellen Unvollkommenheiten die Nachsicht des freundlichen Lesers erbittet.

In den guten alten Zeiten führten die Mühlen eine beschauliche Lebensweise, sie kümmerten sich um keine Konkurrenz und setzten ihre Producte, die reisenden Absatz hatten, spielend ab. Es kam wohl vor, dass eine oder die andere Sorte liegen blieb, doch daraus machten sich die Mühlen nicht viel, da sie erlangungsgemäss wussten, dass binnen Kurzem die Käufer sich um die vernachlässigten Sorten werden werden.

Dieser idyllische Zustand dauerte ziemlich lange, trotzdem die Zahl der Dampf-mühlen sich von Jahr zu Jahr vergrößerte, da Hand in Hand mit dem Anwachsen der Production die Erweiterung der Absatzgebiete ging. Später, als die von den Mühlen erzielten Resultate eine zu vehemente Vergrößerung der Production nach sich zog, zeigten sich die ersten Absatzschwierigkeiten in der Weise, dass die liegendeabensorten Sorten Vie und da als Ueberschuss schwer und nur mit grossen Verlusten an Mann gebracht werden konnten.

Auf diesen Zeitpunkt lassen sich die ersten Anzeichen der, bei den Mühlen jetzt allgemein befolgten Verkaufs-Politik zurückführen, indem von da an einige von ihnen vorzogen, statt die nicht gangbaren Sorten auf Lager zu nehmen, dieselben eher unter ihrem theore-tischen inneren Werth zu verkaufen. — Die immer mehr überhand nehmende Ueberproduction vereint mit der in den letzten Jahren platzgegriffenen rückgängigen Preis-bewegung am Weizenmarke haben dieser neuen Lehre immer mehr Anhänger verschafft und wie das in ähnlichen Fällen zumeist der Fall ist, sind die zuletzt bei-getretenen Anhänger, gerade diejenigen, die das neue Prinzip am meisten übertreiben.

Heute erstreckt sich diese Furcht vor Anhängung der Lagerbestände nicht nur auf die momentan nicht gangbare Sorte, sondern auf die ganze Skala von Nummern und nicht nur auf die fertige Waare, sondern auch auf die erst in Monaten zu erzeugende.

Dieser Vorgang blieb natürlicherweise nicht ohne tiefgehende demoralisirende Wirkung auf den ganzen Mehlhandel und ist es auch nur demselben zuzuschreiben, dass ein ähnliches Verhältniss zwischen Preisen des Rohproductes und des Fabrikates, wie das jetzt herrschende, sich trotz der Betriebs-Reduction stabilis-iren konnte.

Dass dieser Zustand nicht haltbar sei, darüber dürfte jede denkende Beobachter im Klaren sein; nun regeln sich wohl diese ungesunden Verhältnisse zumeist auch auf natürlichem Wege, doch tritt die Gesundung erst spät ein, wo gewöhnlich schon unnotigerweise, sowohl die Mühlen, wie auch ihre Abnehmer viel verloren haben. Denn der wichtige Umstand darf nicht übersehen werden, dass durch diese Scheudereien die Käufer ebenso wie die Mühlen leiden, so dass die von den Mühlen ver-schleuderten Beträge für das ganze Land als volks-wirtschaftlicher Verlust verbleiben und die Mühlen über-dies den nicht gering anzuschlagenden Nachtheil haben, dass ihre Abnehmer von Jahr zu Jahr schwächer wer-

folytonos elértékelenedése által, még érzékenyebb veszteséget szenved, mint maga a malom, de még maga a fogyasztó sem élvez ebből legkisebb előnyt, annál kevésbé, mert rendszerint a lisztek oleszbővítéséhez kepest mindig jobb minőségeket dolgoz fel, a miért a pék a saját vevői részéről sem igen tapasztal hálat, míg ellenben gyakran meggyűlik a bája, ha a viszonyok változásával az eredetileg felhasznált minőségekhez tér vissza.

Míndezekből kellőképen kiderül, mily fölöttebb fontos lenne egy az egész malomiparra, valamint az összes a dologban érdekelt körökre nézve, ha az országos magyar malomelügyelet mérvadó tényezőinek sikerülhetne valami módon ezt a káros üzemet megfelelő intézkedések által korlátozni és bármily nehéznek is látszik az első pillantásra, a dolog lehetetlennek épen nem mondható, ha valamennyi érdekeltben a jóakarát meg volna, hisz közös erővel könnyen sikerülhetne a malomok ezen veszedelmes ellenséget legyőzni, még pedig anélkül, hogy az arkatellek mostanság ugyan divatos, de egyáltalában nem ajánlatos, sőt fenforgó esetükben csaknem keresztülvihetetlen eszközét kellene alkalmazni.

Visszatérve ennek a vétkes eljárásnak a keletkezési történetére, azt látjuk, hogy az első alkalmat ahhoz a tultermeles szolgáltatta s hogy azt nagyra nevelte a hátráló árrizartzat, illetőleg egyes malomoknak az az óhaját, hogy ebből hasznót húzassanak, a mit hétköznapi nyelven egyszerűen spekulációnak hívnak.

Hát hisz a fölött is lehetne vitatkozni, vajon a gyárosra nézve czélszerű-e a baisse spekulációt a saját gyártmányával csinálni, illetőleg, hogy nem volna-e előnyösebb rá nézve, ha azt inkább szász más lehetséges módon csinálna inkább, semmint hogy a saját gyártmányát contremínálja. Csakhogy hát nevétséges dolog lenne, ha üzereket ethikai alapelvekkel akarának megteríteni, illetőleg üzérkedéseiktől visszatartani, a miről különben fenforgó esetükben nincs is szó, annál kevésbé, mert hisz csak arra töreksznék, hogy ama malomokat, melyek ez üzérkedéket csupán viszonyaik által kényserzítve követik a táberba, ettől a befolyástól megmenthessük.

A gyakorlati életben persze bajos azt meghatározni, hogy a raktárkészletektől való félelem hol szűnik meg és hol kezdődik a spekuláció. Az árak leszállítása egyes vagy akár több lisztfajtára nézve is rendszerint nem spekulációból, hanem kényszerűségből történik azért, hogy azok tömeges felszaporodása meggátolassék, az ilyes árszabályozást rendszerint az a malom kezdi meg, a mely legelőbb constatalja, hogy az illető lisztfajták iránti kereslet megakadt és a többi malom, ha ugyan ilyen nehézségeket tapasztalnak lisztjeik kelendősége körül, egyszerűen utána megy, sőt ha az első árszabályozást nem tartják elég gyökeresnek, a saját árjegyzőseiken még élesebb kifejezést adnak e vélelemnek, úgy hogy nem ritkán azok a malom is, kik esetleg kivételesen kedvező eladási viszonyaik által készte eleinte az ilyen árrizartzatl szemben tartózkodó álláspontot foglaltak el, később, midőn az illető fajtákból való termelvényök felszaporodott és már jócskán elértékelenedést, szükségkép kell, hogy kövessék a példát. Természetes, hogy a malomok ügyetnek szorgos figyelemmel kísérők kölcsönösen időnkint árszabályozósaikat.

Ha azíán valamelyik malom nagyobb üzérkedési eladásokat kíván követni, érdekelben áll azokat olyhá felütnetni, mintha csak részleges árszabályozást eszközölt volna, minthogy az a tény, hogy valamely malom általánosságban szorong termelvényeit eladni, a vevők vételekivére mindenkor zslbasztó hatással van.

den. Den Händler nämlich, der die Waare nur erwirbt, um sie mit Nutzen weiterzugeben, trifft durch die fortwährende Entwerthung derselben ein noch empfindlicherer Verlust als die Mühle, und selbst der Konsument zieht keinen Vortheil daraus, zumal er gewöhnlich entsprechend der Verworfelung der Mehle bessere Sorten verabreicht, wofür dem Bäcker seine weitere Abnehmer oft kaum Dank wissen, wohingegen er häufig Schwierigkeiten hat, wenn er auf seine Originalsorten zurückgeht.

Aus all dem Vorgebrachten erhellt zur Genüge, wie wichtig es für die gesammte Mühlen-Industrie und für alle mitinteressirten Kreise wäre, wenn es den massgebenden Faktoren im Mühlen-Verbande gelingen würde, dieses verderbliche Treiben durch entsprechende Massregeln einzudämmen; und so schwer es auch für den ersten Augenblick scheine, unmöglich ist es nicht, wenn nur bei allen Interessenten der gute Wille vorhanden ist; denn mit vereinter Kraft lässt sich leicht diesem Feinde der Mühlen Einhalt gebieten und zwar ohne das heute moderne aber durchaus nicht empfehlenswerthe, in diesem Falle sogar beinahe undurchführbare Mittel der Preiskartellirg anzuwenden.

Gehen wir nur zurück auf die Entstehungsgeschichte dieses Lasters; die erste Veranlassung dazu war die Ueberproduction und grossgezogen wurde es durch die rückgängige Preisbewegung resp. durch den Wunsch einzelner Mühlen hieraus Nutzen zu ziehen, was in die tägliche Sprache übersetzt, Speculation heisst. Nun, es liesse sich auch darüber rechten, ob es für den Fabrikanten zweckmässig sei, seine Baisse-Speculation im eigenen Fabrikate durchzuführen, resp. ob es für ihn nicht vorteilhafter wäre, dieselbe lieber auf hundert andere mögliche Weise vorzunehmen, als sein eigenes Fabrikat zu contremiriren. Doch es wäre lächerlich, Spekulantem mit ethischen Prinzipien bekehren respective von ihrer Speculation abhalten zu wollen, wovon übrigens in vorliegenden Falle auch nicht die Rede ist, zumal es sich nur darum handelt, jene Mühlen, die ihnen blos durch die Verhältniss gezwungen Heeresfolge leisten, hievon zu erlösen.

Im praktischen Leben ist es jedoch schwer zu bestimmen, wo die Furcht vor Lager aufhört und wo die Speculation beginnt. Denn zumeist geschieht die Herabsetzung der Preise einzelner und auch mehrerer Sorten nicht aus Speculation, sondern nothgedrungen um dem massenhaften Ansammeln derselben vorzugreifen; gewöhnlich wird diese Preisregelung von jener Mühle begonnen, die zuerst constatirt, dass der Absatz der fraglichen Sorten stockt und die übrigen Mühlen, soferne sie dieselben Absatzschwierigkeiten finden, gehen ihr nach, ja wenn sie die erste Preisregelung für nicht genug gründlich halten, bringen sie sie in ihren Preisen in noch verschärfterem Masse zum Ausdruck, so dass oft jene Mühlen, die veranlasst durch ihre ausnahmsweise günstige Verkaufs-Position, im Anfange dieser Preisbewegung gegenüber sich ablehnend verhielten, später, nachdem ihr Erzeugnisse in den betreffenden Sorten sich angehäuft und bereits stark entwertht haben, derselben folgen müssen. Natürlicherweise verfolgen daher die Mühlen ihre gegenseitigen Preisregelungen mit grosser Aufmerksamkeit.

Will nun eine Mühle grössere Speculationsverkäufe abschliessen, so liegt es in ihrem Interesse dieselben so erscheinen zu lassen, als ob sie nur eine partielle Preisregelung vorgenommen hätte, da die Tatsache, dass eine Mühle sich zu Verkäufen im Allgemeinen drängt, stets lähmend auf die Kaulust der Käufer wirkt. — Er-

Igen megkönnyíti a dolgot az a körülmény, hogy a malom főeladási piaczi három főcsoportra oszlanak és pedig, a szerint a mint az illető fajták iránti kereslet uralkodó, »fehérliszt-«, »közepfajták-« és »barnaliszt-«-vidékekre. Ezekben az egyes eladási területekben csakis az erősen keresett fajták árai meredvők, a többi számot egyáltalán nem vásárolják vagy pedig a vévő, azokért az igen csekély mennyiségeket, melyekre szűksége van, megfizeti azt az árt, melyet tőle követelnek. A malom következtéképpen minden egyes környéken csak a keresett fajtát kínálja olesón és ezáltal előbb érte el, sem mint szandekairól tudomást lehetne szerezni. Csak hogy ennek az eljárásnak az utóhatása gyakran áralmasabb mint maga az eljárás, kivált ha ez — mint a hogy rendszerint történik — épen valamely csendes üzletmenet időszakára esik. Ily időben minden malom többé-kevésbé hajlandó az eladásra és pedig pillanatnyi helyzetük szerint az egyik fehér lisztet, a másik a közepfajtákat, a harmadik meg a barna lisztet szeretné elhelyezni s mindegyik szorgosan szemmel is tartja az illető megfelelő fogyasztási területet.

Ha most aztán a tényleg megtörtént eladásokról szóló hír a központon eljutott, a malom szinte égnék az ilyekzettől, nehogy ők maradjanak leghatal, hogy mindegyik a leginkább szívükön hordott fajtákat — üzletvezetősekük egyénisége szerint — többé vagy kevésbé sürgősen kínálják, úgy hogy ily módon gyakran olyan helyzet teremtenek mesterséges módon, a mely az üzleti viszonyokban egyáltalában indokolva nineser.

Ha a dolog megtörténik, még mielőtt a vezetésre induló malom szándékát megvalósíthatna volna, az esemény valósággal vak tözsedé rémület képet ölt, a mennyiben az első malom, eszméjét a körülményekben igazoltnak látva, még mielőtt azt kivihette volna, csak annál határozottabban jár el annak fogantatavetele körül, a többi perze szinten nem enged és így aztán megindul a mintendő ártlítés, a melynek csak akkor érjük a végét, mikor valamennyi malom és még a vévők is ettől az örül hajszától végké kimerültek.

Mindez elkérthető lenne, ha az egyes malom az eladásukra vonatkozó adataik kölcsönös közlése által egymást kölcsönösen abba a helyzetbe juttatnák, hogy megítélhessek: vajon az egyes malom részéről eszközölt érzsakolt eladások az üzlet helyzete által indokoltak-e vagy sem. Így aztán az egyes malom képesek lehetnének arra, hogy csakis az indokolt árszabályozásokhoz csatlakozzanak, a mialt továbbhatolag az örlemények egész arakulása — valamennyi malom és az összes a dologban érdekelt körök előnyére — sokkal egészségesebb alapokon fejlődhetne és ezt az egészséges, szabályos arakulást aztán még a soha ki nem írható úzerkedési eladások is igen kevésbé zavarhatnák, annál kevésbé, mert ezek a többi malom hozzájárulása nélkül sokkalta gyorsabban vihetnének keresztül, az általános piaci helyzetet alig érinthetnék.

Annak idején javaslatba is hozatott volt egy ugyan-ezt a célt követő indítvány, de nem vitetett keresztül, most ennek az elérni kívánt célnak lényeges előmozdítása érdekében még egy lépéssel tovább lehetne menni, mint a meddig az érintett indítványban javaslatotott volt. Ez az említett javaslat ugyanis arra irányult, hogy bizonyos időszakonként a malomokban megjelölt *raktárkészletek statisztika* közösen állítassék össze, — miután azonban a malom lisztkészleteinek állására legfeljebb következtetéseket, de semmi esetre az üzleti helyzet pozitív megítélését alapítani nem lehet, a célt az

leichtert wird dies durch den Umstand, dass die Hauptabsatzgebiete der Mühlen sich in drei Gruppen teilen u. zw. je nach den Sorten, die gangbar sind, in Weissmehl-, Mittelsorten- und Schwarzmehlgelbiete. — In diesen einzelnen Absatzzonen sind nur die Preise der stark gehenderten Sorten massgebend, die übrigen Nummern werden gar nicht gekauft oder der Käufer bezahlt für die geringen Quantitäten, die er nimmt, die Preise, die man ihm vorlegt. Die Mühle bietet demnach in jedem Rayone nur die gangbare Sorte billig ab und erreicht ihr Ziel, bevor man noch von ihrem Vorhaben Kenntnis hat. Doch die Nachwirkung dieses Vorganges ist oft verderblicher als der Vorgang selbst, speziell wenn derselbe — wie gewöhnlich — in eine Periode ruhigen Geschäftsganges fällt. In solchen Zeiten ist jede Mühle mehr oder weniger abgabslosig u. zw. je nach ihrer momentanen Position, die eine in Weissmehl die andere in Mittelsorten, die dritte in den dunkeln Mehlen und hält auch jede die entsprechenden Absatzgebiete mehr im Auge.

Trifft nun die Kunde von den effektuirten Verkäufen im Zentrum ein, so beulen sich die Mühlen in liegenden Haast, um nicht »der schwarze Peter« zu bleiben, jede die ihr am Herzen liegenden Sorten je nach der Individualität ihrer Leitungen dringlich oder weniger dringlich auszubieten, so dass oft auf diese Weise eine Situation künstlich geschaffen wird, die gar nicht in der Geschäftslage begründet ist.

Geschieht dies bevor noch die anführende Mühle ihr Vorhaben ausgeführt hat, so nimmt der Vorgang geradezu das Bild einer Börsen-Panikue an, indem die erste Mühle angefeuert durch den Umstand, dass ihre Idee bestätigt erscheint, bevor sie noch ausgeführt hat, nur umso entschlossener bei Ausföhrung derselben zu Werke geht, die übrigen lassen natürlich auch nicht nach, und so beginnt denn eine Minuendo Lizitation, die nur dann ihr Ende nimmt, bis sämtliche Mühlen und auch die Käufer bei diesem edlen Wettstreit total erschöpft sind.

Dies alles könnte vermieden werden, wenn die einzelnen Mühlen durch Austausch ihrer Verkaufsdaten sich gegenseitig in den Stand setzen würden zu beurteilen, ob die durch vereinzelt Mühlen vorgenommene gewaltsamen Verkäufe in der Geschäftslage begründet erscheinen oder nicht. Dadurch werden die einzelnen Mühlen in der Lage sein, sich nur gerechtfertigten Preisregelungen anzuschliessen, wodurch weiter die gesammte Preisbildung der Malprodukte — zum Vortheile sämtlicher Mühlen und aller mitinteressirten Kreise — sich auf viel gestünder Basis entwickeln wird, und diese regelmässige Preisbildung wird dann selbst durch die unausrottharen Speculationsverkäufe wenig mehr gestört werden, zumal dieselben ohne Mitbewerber der anderen Mühlen viel rascher ausgeführt, die allgemeine Marktlage kaum berühren werden.

Ein dasselbe Ziel verfolgender Antrag würde schon seinerzeit angeregt, doch leider nicht ausgeführt; nun könnte man zur wesentlichen Förderung des angestrebten Zieles noch um einen Schritt weitergehen, als in dem erwähnten Vorschlag beantragt war. Die fragliche Proposition ging nämlich dahin, in gewissen Zwischenräumen eine Statistik über die bei den Mühlen vorrätigen Lagerbestände gemeinsam zusammenzustellen; da man jedoch aus dem Stand der Mühlenvorräthe höchstens Folgerungen, aber keine positiven Schlüsse auf

alabb következő indítvány szerint talán gyorsabban és inkább lehetne elérni.

Mindegyik malmok a saját elgondolására rendszerint vezet az eladásokról valamely nyilvántartást, a melybe összes létszámjegyeket, háromhavonkénti termelésével együtt — ennyi időre szoktak a megkötött eladási ügyletek többnyire kiterjedni, pl. most január végéig — szembe állítja összes eladásával és pedig minden egyes fajtára nézve külön, ebből aztán kivetheti, miképen áll eladási mérlege az egyes lisztfajtákra nézve és már idejekorán gondoskodhatik előre arról, hogy egyes fajtái túlig föl ne szaporodjanak, mások meg teljesen el ne fogyjanak. Nem kellene tehát mást tenni, mint hogy a malmok eladási mérlegeiknek ezt a fajta szerinti egyenleget, háromhavonkénti természetesen a névelenség leg-szigorúbb megőrzése mellett, egy gyűjtő helyen bemonadják, ezeknek az egyenlegeknek egyszerű összesítése aztán az érdekeltek számára megbecsülhetetlen anyagot szolgáltatna, a mely minden egyes malom ügyelvezetésére vég-hetetlen nagy értékkel bírva, még az egyes üzleti helyzet alakulására kiterjedően is határozottan a legjótékonyabb befolyást gyakorolhatná.

E sorok írója, javaslatának keresztülvethetősége tekintetében — dacára a dolog egyszerű mivoltának — illuziókat nem táplál, korántsemz továbbá abban a véleményben, hogy épen az ő javaslata volna a kérdés megoldására egyedül alkalmas és helyes, de sőt ellenkezőleg arról van meggyőződve, hogy a tárgynak tüzetes megvitatása ulján meg megfelelőbb módot lehetne találni és épen ezért teljesen beérné azaz, ha e soraival a felvetett kérdésre vonatkozólag észmeeserést indíthatna meg, e czikének czélját és rendeltetését így teljesen elértnek látván.

A magyar lisztkivétel és annak a malmok viszonyaira való hatása.

— Friedfeld M. malomigazgatótól (Zágráb). —

Csak az, a ki önmagát akarla ámitani, zárkózhatnak el azon tény elől, hogy a magyar malomipar szép napjai már a mult emlékei közé tartoznak. A malmok maunapság nehéz viszonyok között dolgoznak, felvirágzásuk sok akadályllyal küzd s a ki ért a dologhoz s elfogulatlanul ítél, annak be kell vallania, hogy a malmok jövendőmező képessége nagyon hanyatlóban van s ha egyszer lejőre jutottak, óriás léptekkel rohanának lefelé, ha ugyan idejekorán nem vetnek eléjük erőteljes gátat.

Hogy hatályosan hozzá láthassunk a meglévő s a mai helyzetet okozó bajok orvoslásához, mindenekelőtt azoknak okait kell tisztázni. Ez okok első sorban a külföld vámсорompói, a belföldi túltermelés s a malmoknak egymásközötti *bősz versenye*. A vámсорompókat nem törőljük át, de a magyar malmok létkerejükül, utól nem ért technikai berendezésüknel s terményeiknek egészen sajátserző kitűnő minőségénél fogva, elég erősek arra, hogy e сорompóknak átlegjenek, ha ugyan arra is elég értékek akarának lenni, hogy együttes eljárás által lehetővé tegyék a többi bajok legyőzését is.

A magyar malomegyesület létesítésével s az ennek kezelményezésére megállapított üzem-redukcióval megtörtént az első lépés arra, hogy a malmok egymást megértsék s most már, ha az ez előszerinti liszttermelés a belföldi fogyasztással, továbbá a külföldnek magyar lisztnek való normális szükségletével szembe állítatik, túltermelésről szó sem lehet. Így tehát nem maradna

die Geschäftslage ziehen kann, würde mit dem nachfolgenden Antrage das Ziel eher erreicht werden.

Jede Mühle führt regelmässig zur Richtschnur bei ihren Verkäufen eine Evidenzhaltung, in welcher sie ihre gesammten Mehlvorräthe, sammt ihrer dreimonatlichen Erzeugung — denn auf diesen Termin werden die meisten Verkäufe abgeschlossen z. B. jetzt bis ult. Januar — gegen ihre gesammten Verkäufe sortenweise entgegenstellt; hieraus ersieht sie, wie sich ihre Verkaufs-Bilanz in den einzelnen Nummern stellt und kann schon bei Zeiten vorzulegen, damit nicht einzelne Sorten sich anhäufen, andere wieder fehlen. Die Mühlen brauchen nur jeweilig den sortenweisen Saldó ihrer Verkaufs-Bilanz per drei Monate, natürlich unter strengster Wahrung der Anonymität bei der Sammelstelle eintragen zu lassen, und die einfache Zusammenziehung dieser Saldó würde allen Betheiligten ein unschätzbares Material bieten, das in der Geschäftsführung jedes Einzelnen von unermesslichem Werthe und auch auf die Gestaltung der gesammten Geschäftslage von entschieden wohlthuemend Einflus wäre.

Schreiber dieser Zeilen gibt sich bezüglich der Durchführbarkeit seines Antrages — trotz der Einfachheit desselben — keinen Illusionen hin, er ist auch durchaus nicht der Meinung, dass sein Vorschlag die einzig richtige Lösung der Frage enthalte, vielmehr ist er der Ueberzeugung, dass bei eingehender Erörterung des Gegenstandes, sich noch ein entsprechender Modus wird finden lassen und eben deshalb wird er sehr zu-frieden sein, wenn vorliegende Zeilen einen Ideenaustausch über die Frage anregen, da sie dann ihren Zweck erreicht haben.

Der ungarische Mehlexport und seine Wirkung auf die Verhältnisse der Mühlen.

— Von Mühlen-Director M. Friedfeld in Agram. —

Nur Selbsttäuschung könnte sich der Thatsache verschließen, dass die schönen Zeiten der ungarischen Mühlenindustrie der Vergangenheit angehören. Die Mühlen arbeiten heute unter schwierigen Verhältnissen, bei starker Beinträchtigung ihrer Prosperität und jeder Berufene mit unbefangenen Urtheile muss gestehen, dass die Ertragsfähigkeit derselben in starkem Rück-schritte begriffen ist und einmal auf schiefer Ebene, geht es mit Riesenschritten abwärts, wenn dem nicht rechtzeitig ein kräftiger Damm entgegen-gesetzt wird.

Um die Sanirung der vorhandenen, die heutige Lage schaffenden Missstände wirksam in Angriff nehmen zu können, ist es vor Allem nothwendig die Ursachen derselben klarzustellen. Diese sind in erster Linie die Zollschranken des Auslandes, die Ueber-production im Inlande und die *wilde Concurrenz der Mühlen untereinander*. Die Zollschranken können wir nicht beseitigen, aber die ungarischen Mühlen sind vermöge ihrer Capitalskraft, vermöge ihrer einzig dastehenden technischen Einrichtungen und durch die ganz eigenartig vorzügliche Qualität ihrer Producte stark genug, diese Schranken zu übersteigen, wenn sie auch stark genug sein wollen, die Ueberwindung der anderen Uebelstände durch ein einheitliches Vorgehen zu ermöglichen.

Der erste Schritt zur Verständigung der Mühlen untereinander ward durch die Schaffung des ungarischen Mühlenverbandes und durch die auf dessen Initiative vereinharte Betriebs-

egyéb hátra, mint a malmoknak egymásközi példálán s önmaguknak ártó versenyé, melynek mielőbbi megszüntetése maguknak a működő tényezőknek érdekében nagyon kívánatos lenne. Ezzel a versennyel akarok tehát most foglalkozni, annak hatásait pár szóval megvilágítani, s megpendíteni azon javaslatokat, a melyek alkalmas lennének arra, hogy a jelenleg követelt eljárás egészen lehetetlenné tegyék. A belföldi üzletet itt egészen figyelmen kívül akarom hagyni, miután az különféle — gyakran helyi — viszonyokon alapsz s mivel emellett az árak felől lelicitálódásnak következményei kevésbé éreztethetők; csupán a magyar lisztivellel akarok foglalkozni, ismertetve, hogy a magyar liszteteket sajátságos minőségükkel fogva a külföld minden körülmények között keresi és használja a saját lisztjével való keverésére és csekélyebb értékű minőségek feljavitására. A kivitt liszt mennyisége korlátolt. Nem teszik azt nagyobbá az olcsóbb árak, éppen úgy a mint hogy a kivitt évi mennyisége magasabb tartott s az önköltségeknek megfelelő árjegyzések mellett sem csökkenne jelentékenyen, miután az évek során át való megszokás hozta létre a külföldön, a semmi más eredetű által nem pótolható, lisztünk iránti természetes szükségletet s az ottani fogyasztók — habár csak kénszerüzemből is — megfizetésére az esetleges árfelemelést, ha azt mi egy akaratlalt és kellő kitarással követeljük.

Dacára ezen ténynek s dacára hogy a legfőbb malom ismeri azt, szivesen elfogadnak mielőtt, még egészen hiánytalan külföldi árjelölést is s ezzel a magyar lisztre nézve a külföldön ábrornisan árnyalásokat teremének, a melyek legvilágosabban kifejezésre jutnak, ha összehasonlítjuk a sokkal csekélyebb értékű amerikai lisztet árhullámozást arányitva ahhoz az árnyaláshoz, a melyet a mi jó minőségünk az utóbbi években szenvedtek. És ennek a megrendelésnek által való ésszerűtlen hájzának, a saját vagyonunk ezen önmagunk által történő értékcsökentésének nincs egyéb sikere, mint hogy a kivitt változatlan marad. Mire való tehát ezek az előtetelt a tout prix eladások? Mire való az árának ezen legsajátabb érdekeinkbe ütköző lelicitálása, melyet a külföldi fogyasztó nagy bölcselem bőségesen kihasznál a maga előnyére s mely a magyar malomiparra jelentékeny veszteséggel jár?

Zücker igazgató urnak a „Magyar Molnár” 3. számában megjelent kitűnő fejtetése szerint a budapesti malom által éventék exportált lisztmennyiség 7—800,000 métermázsra rag, s ha ehhez hozzá számítjuk még a számos vidéki malmot, ez a mennyiség jóval meg fogja haladni az egy milliót, s ez legalább is ugyanannyi forint kárt jelent, melynek magunk vagyunk okozói a malom versenyé és egyenlensége által.

Ezt az összeget azonban meg lehetne tartani a magyar malomiparnak s e mellett a közönségesebb lisztet ábrornisan magas, s a belföldi szegényebb fogyasztó néposztályra oly kártekonny árít, melyek szükségessé váltak a finom lisztnek számzó veszteségek fedezésére, el lehetne kerülni, ha az összes magyar malom a lisztikivittelé egységes eljárást követnének és nem okoznának önmaguknak versenyt. Ezt a célt leghatályosabban el lehetne érni, ha az összes magyar malom a külföldi lelicitálásra társulnának; ezen társulásnak feladata lenne két irányban működni.

1. Nagy raktárak felállítását által egyetértőleg a m. kir. államvasutakkal és a nmélt. m. kir. kereskedelemügyi miniszteriummal, a melyeknek fontos érdekük az, hogy a magyar malom viszonyai orvossaltnának, s a mely raktárnakban a külföldi kivittre szánt lisztet egységes jellegűkké alakítottánának és 2. ezen liszt eladását által.

Tovább haladva ezen eszme fonalán, nézetem szerint központosítani kellene az összes külföldre szánt magyar lisztet eladását, illetőleg egy központi elárulásihelyet kellene létesíteni, mely egyedül volna felelősséget arra, hogy magyar lisztet a külföldre eladjon, illetőleg oda szállítson. Természetesen ezen

reductio vollbracht und kann nunmehr bei Gegenüberstellung der dormaligen Mehlerzeugung dem inländischen Consume, ferner dem normalen Bedarfe des Auslandes in ungarischen Mehlen, von einer Ueberproduction keine Rede sein. Es liebt somit nur noch die beispielsweise, sich selbst schädigende Concurrenz der Mühlen untereinander, deren baldige Mässigung im Interesse der treibenden Factoren selbst sehr wünschenswerth wäre. Mit dieser Concurrenz will ich mich nun beschäftigen, ihre Wirkungen mit einigen Worten beleuchten und diejenigen Vorschläge in Anregung bringen, welche geeignet wären, das bisher prakticirte Vorgehen ganz unmöglich zu machen. Ich will hierbei das inländische Geschäft, weil auf verschiedene — oft locale — Verhältnisse beruhend und weil bei denselben das Herunterlizitiren der Preise von weniger empfindlichen Folgen begleitet ist, ganz bei Seite lassen und mich nur mit dem ungarischen Mehlexporte befassen. Es ist eine bekannte Thatsache, dass ungarische Mehle vermöge ihrer eigenartigen Qualität vom Auslande zur Mischung der eigenen und zum Aufputze minderwerthiger Marken unbedingt gesucht und gebraucht werden. Das Quantum der exportirten Mehle ist ein beschränktes. Dasselbe wird nicht grösser durch die billigeren Preise, ebensowenig wie das Jahresquantum des Exportes bei preishaltenden, den Eigenkosten entsprechenden Notirungen wesentliche Reductionen erfahren dürfte, denn langjährige Gewohnheit haben den natürlichen Bedarf unserer durch keine andere Provenienz ersetzbaren Mehle im Auslande geschaffen und die Consumenten dasselbe würden einen eventuellen Preisaufschlag — wenn auch nothgedrungen — bezahlen, wenn derselbe nur einmüthig und mit genügender Ausläufer gefordert wird.

Trotz dieser Thatsache und trotzdem die meisten Mühlen sich derselben bewusst sind, werden alle möglichen, selbst die unglücklichsten ausländischen Gebote willig acceptirt und dadurch abnormale Preisverhältnisse für ungarische Mehle im Auslande geschaffen, welche bei Vergleichung der Preisfluctuationen der weit minderwerthigen amerikanischen Mehle im Verhältnisse zum Preiszuste unserer guten Qualitäten in den letzten Jahren ihren deutlichsten Ausdruck finden. Und dieses widersinnige Jagen nach Ordre, diese Selbstentwerthung des Eigenthums hat keinen anderen Erfolg, als dass der Export stationär bleibt. Warum also die forcirten Verkäufe a tout prix? Warum dieses gegen das eigenste Interesse verstossende Herabziehen der Preise, welches von den Consumenten des Auslandes wohlweislich zu eigenem Vortheile weidlich ausgenutzt wird und der ungarischen Mühlenindustrie bedeutende Verluste bringt.

Nach der in Nr. 3 des „Ungarischer Müllers“ erschienenen ausgezeichneten Darlegung des Herrn Director Zücker beträgt das von den Budapester Mühlen jährlich exportirte Mehluantum zwischen 7 bis 800,000 Metzermetern, werden die vielen Provinzmüllern dazugerechnet, dürfte die Million bedeutend überschritten werden und das gibt mindestens ebensoviel Gulden selbstverschleudert, durch die Concurrenz und durch die Uneinigkeit der Mühlen verursachten Schaden.

Diese Ziffer könnte aber der ungarischen Mühlenindustrie erhalten bleiben und dabei die abnormalen, die consumirende inländische ärmere Bevölkerung so schädigenden hohen Preise der ordinären Mehle, welche bei den Verlusten für Feinmehle zur Nothwendigkeit geworden, vermieden werden, wenn die sämtlichen ungarischen Mühlen beim Mehlexporte ein einheitliches Vorgehen beobachten und sich nicht selbst Concurrenz bieten würden. Dieser Zweck wäre am wirksamsten durch Association sämtlicher ungarischer Mühlen rücksichtlich des auslän-

központ székhelye Budapest lenne s e központ állítana fel ügynösöket a külföld legfontosabb piacain, vagy pedig saját hivatalnokait küldene oda ki. Ha egyszer ez az eszme, habár csak elvben is, legközelebb alakot öltöt, a keresztlívvel és szervezés nem ötközött lényesebb akadályokba, s amit alább ki fogom fejteni, még az egyes malmonak nagyon különböző minőségei és legközelebbi osztályozása sem képezne nehézséget.

A minőségbeli különbség azért nem, mert az eladások nem az egyes malmonk minőségei vagy jéggyel szert, hanem egy a központi elvárostól által a magyar listre nézve megállapítandó egyrészes jelleg alapján történének s ha egyelőre jelleg egyáltalán nem lenne elegendő, az egyes országok szükségleteinek megfelelő a egyrészes alapjellegeket kellene megállapítani, a melyek színe, siktérítalomra és sülhetőségre nézve meghatározott szabványokhoz valódnak közp s a melyeknek megfelelően kellene az egyes malmonak a közpott részére szállítani.

A közpott kötelessége lenne a listéket beérkezések után színe és minőségre nézve azonnal gondosan megvizsgálni, továbbá azokat megfelelően osztályozni s ha az előirt exportjellegek egyenként sem felelnek meg, keverés és megfelelő kezelés által valamely normális jellegnek megfelelővé tenni.

Ezen célra az elárúsító közpottnak nagy kezelő-helyiségekre lenne szüksége, a melyeknek el kellene látva lenni gőzerővel hajtott keverő-készülékkel s a listéket kipróbálásához szükséges technikai berendezésekkel s a melyek felállítására **Fiume** végállomást lehetne leginkább ajánlani.

Csakohgy Fiumében nagy a hiány az ily ezidokra alkalmas területekben, miért is előnyösebb lenne ezen raktárakat valamely oly közbeeső állomásra állítani fel, a mely közel-mesze fekszik s a melyen a Fiuméba való ton minden magyar listének, bármely irányból jöjjön is, át kell haladni. — Ily állomás gyánadt legjobban **Zágráb** volna ajánlható, mert minden Magyarországból Fiuméba menő list-szállítónának, indítással az akár közvetlenül vasuton, akár vízi uton via Sissék, át kell haladni Zágrábon. Ezen raktárak számára könnyen ki lehetne eszközölni a megszokott forgalomban is a közvetlen tarifák kedvezményét, a melyet minden közraktárnak meg szoktak adni s a mi specialitár Zágráb állomása nézve annál könnyebben lenne, miután az összes listevizsgálóknak Zágrábon át való vezetése csak a magy. kir. államvasutak érdekeit mozdítandó elő. Az eladó közpott felhatalmazott lenne továbbá a fennálló árviszonyok mérvéhez képest meghatalozni az egyes listejellegek beváltási értékét a azután megfelelően magasabb árak alapján az eladási műveletet megindítani. A beváltási és eladási árak különbözőzetéből származó fölösleg, a közpott kezelési költségének levonása után, minden év végén elosztandó lenne az egyes malmonk között, ugyanoly arányban, a mint ezek a kivitelben résztvettek.

Azt hiszem, hogy tartozom az itt kifejtett eszmének még azzal is, hogy megemlíkezzem azon előnyökről, a melyek az említett közpott raktárak létesítéséről önkénynt származnak s a melyeknek az a következménye, hogy a malmonk ugy helyiség dolgában, mint pénzügyben is megkönnyebbülnek. A helyiség tekintetében való könnyébséget nem szabad kiesenyíteni, mert az sok malomban a megfelelő raktári helyiségek hiánya mellett fontos tényező, s az üzlet huzamosabb fenakadása idején gyakran okozója veszteséggel járó erőfeszített eladásoknak, mely haj megcsökkenni azáltal, hogy a rendelkezésre álló mennyiségeket az eladó közpottba küldenek. A helyiség dolgában is a pénzügybeli való könnyébség közötti benső összefüggés kitűnik abból, hogy a közpottban beraktározott listekre az illető tulajdonos kívánóságára a realizálás megtörténteig előleget is lehetne adni; vala-

díschon Mehlfelverkauf zu erreichen und hätte diese Association nach zweifacher Richtung hin zu wirken.

1. Durch Errichtung grosser Depôts im Einverständnis mit den k. ungarischen Staats-Eisenbahnen und des hohen k. ungar. Handelsministeriums, welche ein wesentliches Interesse an der Sanirung der Verhältnisse der ungarischen Mühlen haben, in welchen Depôts die für den Export bestimmten Mehle auf einheitliche Typen gebracht werden und zu einheitlichen Normen verarbeitet werden, 2. durch den Verkauf dieser Mehle.

Diese Idee weiter verfolgt, war meiner Ansicht nach der Verkauf sämtlicher ungarischer Mehle nach dem Auslande zu centralisiren, respective eine Central-Verkaufsstelle zu creiren, welche allein befugt wäre, ungarisches Mehl im Auslande zu verkaufen und dahin zu versenden. Selbstverständlich wäre der Sitz dieser Centrale in Budapest und würde dieselbe auf den wichtigsten Plätzen des Auslandes Agentien errichten oder aber eigene Beamten dahin eximiren. Hat diese Idee, wenn auch nur im Principe, einmal greifbare Form, kann die Ausführung und Organisation keinen wesentlichen Schwierigkeiten begegnen und selbst die verschiedenen Qualitäten und das verschiedene Sortiment der einzelnen Mühlen kann, wie ich weiter ausführen werde, kein Hinderniss bieten.

Die Qualitätsverschiedenheiten nicht, weil Verkäufe nicht nach den Qualitäten oder Marken der einzelnen Mühlen, sondern auf Basis einer von der Verkaufscentrale zu creirenden einheitlichen Type für ungarisches Mehl im Allgemeinen zu erfolgen hätten und wenn eine Type allein nicht gut möglich wäre, müssten den Bedürfnissen der einzelnen Länder anpassende aber einheitliche Grundtypen normirt werden, welche in Farbe, in Kleingehalt und Backfähigkeit an bestimmte Normen gebunden wären und welchen entsprechend die Lieferungen der einzelnen Mühlen an die Centrale erfolgen sollen.

Der Centrale läge die Pflicht ob, die Mehle nach Einlangen sowohl auf Farbe als auch auf Qualität genau zu prüfen, dieselben entsprechend zu gradüiren und wenn solche keiner der vorgeschriebenen Exporttypen entsprechen, durch Mischung und entsprechende Manipulation auf eine Normal-Type zu bringen.

Zu diesem Behufe sollen der Verkaufs-Centrale grosse Manipulationsräumlichkeiten zu Gebote stehen, welche mit einer von einem Dampfmotor betriebenen Mischvorrichtung und mit aller zur Erprobung der Mehle nöthigen technischen Einrichtungen versehen sein müssten und deren Errichtung sich am besten in der Endstation **Fiume** empfehlen würde.

Nun ist aber in Fiume grosser Mangel an geeigneten Grundstücken für solche Zwecke, weshalb es vorteilhafter sein dürfte, diese Depôts auf einer solchen Zwischenstation zu errichten, welche bequem gelegen und welche alle ungarische Mehle auf dem Wege nach Fiume, von welcher Richtung immer durchlaufen müsste und als solche Station würde sich **Agram** am besten empfehlen, weil alle Mehlftransporte aus Ungarn nach Fiume, ob nun directe per Bahn oder am Wasserwege via Sissék instradirt, Agram transitiren. Für diese Depôts wäre die allen Lagerhäusern bewilligte Begünstigung der directen Tarife im gebrochenen Verkehre leicht zu erwirken und speciell für die Station Agram unso leichter, als die Führung des gesammten Mehlexportes via Agram nur das Interesse der k. ungarischen Staatsbahnen fördern würde. — Sache der Verkaufscentrale wäre es weiters nach Massgabe der bestehenden Preisverhältnisse die Einlösungsvertheilung der einzelnen Mehltypen zu bestimmen und dann auf Basis entsprechend höherer Preise die Verkaufsoperation einzuleiten. Der aus der Differenz zwischen Einlösungs- und Verkaufspreis sich ergebende Ueberschuss wäre abzüglich der Reuekosten der Centrale, an die einzelnen Mühlen nach Massgabe ihrer Beitheilung an dem Exporte am Ende eines jeden Jahres zu vertheilen.

Ich glaube es der von mir hier entwickelten Idee schuldig zu sein, auch noch jener Vortheile zu gedenken, welche sich durch Errichtung des erwähnten Central-Depôts von selbst ergeben und die Entlastung der Mühlen sowohl räumlich als auch finanziell zur Folge haben. Die räumliche Entlastung darf nicht unterschätzt werden, sie ist bei dem Mangel entsprechender Magazinsräumlichkeiten in vielen Mühlen ein wichtiger Factor und zu Zeiten anhaltender Geschäftsstockung öfter Ursache forcirter verlustbringender Verkäufe, welche Uebelstand aber durch die Expedition der disponiblen Quantitäten an die Verkaufs-Centrale entliefe. Ein innerer Connex zwischen räumlicher und finanzieller Entlastung ergibt sich dadurch, dass die in der Centrale eingelangten Mehle auf Verlangen der betreffenden Eigenthümer bis zur erfolgten Realisirung auch bevorschusst werden könnten und wäre ein Arrangement nach dieser Richtung mit einem Bank-Institute sehr leicht zu treffen.

Zum Schlusse auf die Wirkung dieser Vereinigung referenc-

mely hankintézettel könnyen lehetne a dolgot ez irányban rendezni.

Befejezésül, reflektálván még ezen egyesülés hatására, megjegyeznék, miszerint lehetséges, sőt valószínű is, hogy kezdetben a lisztkivétel csökkenne vagy egy pillanatra egészen fel is akadna, de csak rövid időre, mert, hogy még egyszer visszatérjünk Zücker igazgató úr kitűnő fejtegetésére, a magyar liszt a külföldön feltétlenül keresett cikk, az volt még időben is, midőn az árak a mostaniaknál éppen kétszeresére rugtak, s a külföldi fogyasztóknak ezen kereslete állandó fog maradni. Ez elől a kereskedők nem fognak buzamosabb időre elzárkózhatni, s a forgalom, daczra a pillanatnyi megszakításnak, csakhamar ismét el fogja érni a normális határokat.

Ez rövid körvonalakban azon alapeszme, a melynek részletei a későbbi megbeszélések volnának felvartva; s ezzel átálom ez ügyet a nyilvánosságnak, azon őszinte óhajjal, vajha az általam kifejtett ezme a megbeszélésre érdemesnek találhatók s belőle üdvös következmények fejlődésnek a magyar malomiparra.

A németországi malomipar mai állapotáról.

A berlini kereskedelmi kamarának egy nemrégiben megtartott ülése alkalmával Jos. V. de Wynaert úr, a német malomszövetkezet ismert elnöke érdekes felolvasást tartott a német malomipar haladásáról. A bevezetésben, a melyet mi itt csupán főbb vonásában adlatunk vissza, megjegyzi W. úr, hogy némileg kétnyes helyzetben éri magát midőn a malomipar haladásáról akar beszélni, a mennyiben töle bizonyára azt várják, hogy egész sereg új találmányra fog kitérjeszkedni, holott ő, mint a német malomszövetkezet elnöke, már előre is örömmel konstulálja, hogy ez az eset nem fog bekövetkezni. Megelégeltlen jeleníti ki, hogy a lefolyt két év a molnárokra nézve aránylag a nyugalom ideje volt; ez időszak alatt ugyanis nem kellett tendinük oly kellemetlen tapasztalatokat, mint az előző években, a mi koruk új malomgépet, alig hogy be volt szerelve, már ismét el kellett távolítani, hogy helyt adjon egy másik találmánynak, a melyet egyik vagy másik országban csináltak. Másrészt azonban azt is meg kell jegyeznie, hogy ezen találmányok nagyobbrésze németországi eredetű, a hova itt Ausztria-Magyarország is számitandó, mely ország a malomipar dolgában így szólván karöltve jár Németországgal, mert az utóbbi elfogadta az előbbiek örökös rendszerét s a német malomok most azt kell kérdeznők önmaguktól, vajjon ők is megálljanak-e ott a hol Ausztria-Magyarországi megállt, vagy pedig tovább menjenek és megkíséreljék felülmúlni ezen szomszédjukat. — Az a haladás, a melyet Németország tett, legnagyobbrészt kétségkívül az idegen buzafajták egyre növekedő fogyasztásának tulajdonítható. Másrészt azt a tényt se lehet elvitatni, hogy Magyarország az az elért lendület és állást a melyet malomipari dolgokban még mindig elfoglal, a helyföldi buzának, mint rendkívül jó nyersanyagnak javára írhatja. Mindez természetesen kivált a buzára értendő, mert a rozsalittal szemben nem támasztanak oly nagy igényeket, mint a milyeknek a kielégítését a buzalisztól várják. Manapság a buzakönyérnek a legelényeztetetlebb iny is ki kell elégíteni, ily kenyeret pedig csakis olyan lisztből lehet készíteni, a mely súlyos sikertartalmu buzából ered. Magyarországnak van ilyen buzája, s ennek segítségével elérhető az ismert sikereket, a melyek egyébiránt még se lettek volna lehetségesek, ha nem hozták be egy egészen különleges örösem, egy oly módszer, mely jelentékenyen különbözik attól, a melyet oly országokban, mint Franciaország és Belgium, melyek egyébként lisztermelés dolgában nem állnak hátul, találai

tírend, is es möglich und sogar wahrscheinlich, dass im Anfange eine Reduktion oder momentane gänzliche Stockung des Mehlexportes eintreten würde, aber nur für kurze Zeit, denn um noch einmal auf die so vortrefflichen Ausführungen des Herrn Director Zucker zurückzukommen, ist ungarisches Mehl ein im Auslande unbedingte gesuchter Artikel, er war es selbst zu Zeiten, als die Preise gerade das Doppelte der heutigen betragen und diese Nachfrage der ausländischen Consumenten wird bleiben. Derselben werden sich die Händler auf die Dauer nicht verschließen können und der Verkehr, trotz momentaner Unterbrechung bald wieder die normalen Grenzen erreicht haben.

Dieses die Grundidee in knappen Umrissen, deren Details Sache späterer Vereinbarung liebbe und so übergebe ich denn hiermit diese Angelegenheit der Öffentlichkeit mit dem aufrichtigen Wunsche, dass die darin entwickelte Idee der Berathung werth gefunden werde und dass derselben heilsame Folgen für die ungarische Mehlindustrrie ersprieszen mögen.

Ueber den gegenwärtigen Zustand der Mülerei in Deutschland.

Anlässlich einer, vor Kurzem abgehaltenen Versammlung der Berliner Handelskammer hielt Herr Jos. V. de Wynaert, der bekannte Präsident des deutschen Mühlen-Verbandes eine interessante Vorlesung über den Fortschritt der Mülerei in Deutschland. Im Eingange derselben, die wir hier nur in den Hauptzügen wiedergeben können, bemerkte Herr W., dass er sich, indem er daran geht, einen Bericht über die Fortschritte der Mülerei zu bieten, in einer etwas delicate Situation befinde, insoferne, als man von ihm gewiss erwartet, dass er sich über eine Menge neuer Erfindungen aussprechen werde und doch gerichtet es ihm, als Präsidenten des deutschen Mühlenverbandes, zum Vergnügen, gleich von vorneherin constatiren zu können, dass solches nicht der Fall sei. Er spricht im Gegentheile mit Genehmigung aus, dass die letzten zwei Jahre für die Mülerei eine Zeit verhältnissmässiger Ruhe waren; sie hatten während dieser Periode nicht die vielen Erfindungen früherer Jahre zu machen, da neue Mühlen-Maschinen, kaum dass sie angeschafft waren, wieder entfernt werden mussten, um anderen Erfindungen, die in irgend einem Lande gemacht wurden, Raum zu geben. Andererseits muss doch bemerkt werden, dass die Mehrzahl dieser neuen Erfindungen ihren Ursprung in Deutschland hat, wozu hier Oesterreich-Ungarn zu rechnen ist, mit welchem Lande in Bezug auf Mülerei Deutschland sozusagen Hand in Hand geht, denn Letzteres hat das Mahlsystem des Ersteren adoptirt und die deutschen Mülerei haben sich nun zu fragen, ob sie Halt machen sollen, wo Oesterreich-Ungarn stehen geblieben ist, oder ob sie weitergehen und versuchen sollen, diese Nachbarn zu übertreffen. Der Fortschritt, der in Deutschland erzielt wurde, ist zweifelsohne zum grossen Theile dem stetig zunehmenden Verbrauche fremder Weizen-Gattungen zuzuschreiben. Andererseits ist die Thatsache nicht bestritten, dass Ungarn den erzielten Aufschwung und die Position, welche es in Sachen der Mülerei noch innehat, auf Rechnung seines ausserordentlich guten Rohmaterials, des einheimischen Weizens zu stellen hat. Dies Alles bezieht sich selbstverständlich speziell auf Weizen, denn an Roggenmehl werden nicht die hohen Anforderungen gestellt, deren Befriedigung man von Weizenmehl erwartet. Heutzutage muss Weizenbrot den verwöhnten Gatten befriedigen und ein solches Brod kann nur aus Mehl gemacht werden, welches aus schwerem, kleberhaltigen Weizen stammt. Ungarn besitzt Weizen solcher Gattung und konnte mit dessen Hilfe die bekannten Er-

lehet. Ezen országokban azonban a molnárok lágy buzafajtákkal dolgoznak, a melyeknél a szemet könnyű felaprózni, a melyekről a héj könnyen lehámlik s a melynél a szemet könnyen csupaszá lehet tenni, a mi a magyar acélos buzánál ennek szívós héja és kemény magva folytán lehetetlen. A szem törésére tehát külön őrési módot kelle feltalálni. — Szólvó hírvakozik arra, hogy ő állította fel körülbelül 30 év előtt az első nagy malmot Stettinben s ott kísérleteket kezdett tenni oly liszt előállítására, mint Magyarországon, de e kísérleteknek az akkor fémálló viszonyok között nem lehetett sikerülni.

Időközben azonban a német molnárok nyitva tartották szemeket s manapság abban a helyzetben vannak, hogy éppen oly jó lisztet állíthatnak elő, mint Magyarország, feltéve, hogy ugyanaz a jó nyers anyag áll rendelkezésükre. Ily búzát manapság már nem csupán Magyarországból, de Délországról, sőt sokkal távolabbi országokból is szerzegetnek. — A német malomüzlet mai magasságát kétségkívül annak segítségével érthette el, hogy a lakosság izlése kenyér dolgában javult. Az utóbbi években gyarapodván Németországban a kéjölét, ennek kifolyásaként kereslet származott a legjobb minőségű kenyér után s a sültipár manapság Berlineben oly magaslaton áll, a minőt azelőtt csak Bécsben és Karlsbadban érthettek el és észlelhettek. — Mindenesetre be kell vallani, hogy a magyar liszt még a mai magas várak mellett is megtalálja az utat Berlinbe s ott, néha német liszettel keverve, reggelizés való sítémény készítésére használtatik. Ezt azonban nem lehet a bel föltől malomipar hiányosságának róni fel, hanem inkább a sütők konservatív szokásainak, a kik ha nem restellének körültekinteni, észrevehették, hogy a saját hazájukban éppen oly jó lisztet állíthatnak elő.* Szólvó ezután megmagyarázza a különbségeket a magyar és a régibb német őrési módszerek között. A magyar molnárnak nem az volt a célja, hogy a luzából azonnal lisztet készítsen; hanem előbb darát, a melyet a korpárszelektől megisztogatván, csak ez után őröl liszté. A francia és a régibb német rendszereknél ellenben az volt a cél, hogy a gabnából lehetőleg gyorsan készítsenek lisztet s az e közben mellesleg származó darát osztályozták s a finomabb lisztet keltették. Ez a régibb módszer azonban mindenütt jelentékeny változásokon ment át s manapság még a puha német luzából is először darát készítenek. Minél lágyabb és szédőrszál-hetőbb a buza, annál gyorsabban hull ki belőle a liszt, de a német malomipar ma már annyira előrehaladt, hogy még a bel föltől buzafajtákat is hatszor törti, mielőtt megkezdené a dara kivonását. A darának az a sajátsága, hogy azokban kisebb-nagyobb korpárszelek találhatók, a melyeknek körülbelül ugyanaz a fajsúlyuk, mint magának a darának. Ezen részecskének az elkülönítése volt a legnagyobb feladat, a melyet a malom-mérnököknek meg kellett oltani s a tapasztalás egy mutatja, hogy ennek a kiválasztásnak egészen jól meg is felelték. Oly gépek közül, a melyekkel a darák tisztítását egyszerűsítették, példák gyárának a következők ideát W. ár: Seck uraknak (Drezda) Reform-tisztító gépét, továbbá Seck uraknak (Darmstadt) hatványozott "Invicta" daratisztítóját. Megéremli továbbá a figyelmet a Weiss-fele daratisztítógép, a melyet így neveznek feltalálója, egy Berlinben ismert gyakorló malom-szakemberről. Ezen gépnél az anyagot egy felváltva összeszorított és kiterjesztett levegő-áramnak teszik ki, mely ezen a bizonyos szög alatt alkalmazott szitákkal kombinálva oly hatású, hogy minden könnyű és laza részt kiválaszt. Szólvó nincs teljesen meggyőződve ana légáram-

*) Ezt és egyéb hasonló részleteket el kell nézni a szónok hazafias előadását s nem szabad felelni, hogy mindez Berlinben történt.

Szerk.

folge erreichen, die übrigens unmöglich gewesen wären, ohne die Adoptirung einer ganz speziellen Mahlart, einer Methode, die sich wesentlich unterscheidet von dem, was man in Ländern, wie Frankreich und Belgien, die sonst in der Mehlerzeugung nicht zurück sind, vorfindet. In diesen Ländern aber arbeiten die Müller mit weichen Weizensorten, die im Korn leicht zu theilen sind, von welchen die Hölse sich leicht schält, und an welchen der Kern leicht blöszulegen ist, was unmöglich bei dem ungarischen Stahlweizen mit seiner zähen Schale und dem harten Kerne. Eine besondere Mahlmethode müsste daher erfunden werden, um das Korn zu brechen. Redner bezog sich darauf, dass er vor etwa 30 Jahren die erste grosse Mühle, in Stettin in Betrieb setzte und in derselben mit dem Versuche begann, gleiches Mehl zu erzeugen, wie in Ungarn, Versuche, die unter den zu jener Zeit obwaltenden Umständen misslingen mussten. In der Zwischenzeit aber haben die deutschen Müller die Augen offen gehalten und sind dormalen in der Lage, ebenso gutes Mehl zu erzeugen, wie in Ungarn, vorausgesetzt, dass sie dasselbe gute Rohmaterial zu ihrer Verfügung haben. Solchen Weizen können sie heutzutage nicht bloß aus Ungarn, sondern auch aus Süd-Russland, ja auch aus bedeutend engeren Ländern beziehen.

Das deutsche Mühlen-Geschäft hat zweifelsohne seine jetzige Höhe mit Hilfe des verbesserten Geschmacks der Einwohner in Sachsen des Brodes erreicht. Die Zunahme des allgemeinen Wohlstandes in Deutschland während der letzten Jahre liess eine Nachfrage für Brod better Sorte entstehen und das Bäckerei-Gewerbe steht heute in Berlin auf einer Höhe, wie sie früher nur in Wien und Carlsbad erreicht und bewirkt wurde. Es muss allerdings zugegeben werden, dass ungarisches Mehl selbst jetzt noch, bei dem hohen Eingangszölle, seinen Weg nach Berlin findet und da, zuweilen gemischt mit deutschem Mehle, zur Bereitung von Frühstücks-Rollen verwendet wird. Dies ist indessen nicht einem Mangel an der inländischen Mülerei zuzuschreiben, sondern vielmehr den konservativen Gewohnheiten der Bäcker, die, wollten sie sich nur die Mühe nehmen, Umschau zu halten, die Wahrnehmung machen würden, dass im eigenen Lande ebenso gutes Mehl erzeugt wird.*) Redner erklärt sodann den Unterschied zwischen dem ungarischen und dem alten deutschen Mahlssystem. Das Ziel der ungarischen Müller war nicht, aus Weizen soogleich Mehl zu machen, sondern zuerst Gries, denselben von den Kleitheilen zu reinigen und dann zu Mehl zu vermahlen. Die französischen und ältere deutschen Systeme bezweckten dagegen, das Korn so rasch als möglich zu Mehl zu machen und die Gries, die dabei nehenler abfielen, wurden gradirt, gereinigt und das feine Mehl erzeugt. Diese alte Methode hat indessen überall wesentliche Aenderungen erfahren und heutzutage werden selbst aus dem weichen deutschen Weizen zunächst Gries erzeugt. Je weicher und zerreicherlicher der Weizen, umso rascher fällt Mehl davon ab, aber die deutsche Mülerei ist jetzt so weit vorgeschritten, dass selbst die einheimischen Weizensorten sechs-mal geschrotet werden, ehe die Reduction der Gries in Angriff genommen wird. Es ist den Griesen eigenthümlich, dass sich in denselben grössere und kleinere Kleitheile finden, welche heilföufig die gleiche spezifische Schwere haben, wie die Gries selbst. Die Separirung dieser Theilchen war das grösste Problem, welches die Mühlen-Ingenieure zu lösen hatten, und nach allen Erfahrungen wurde diesem Erfordernisse ganz gut entsprochen. Als Beispiele von Maschinen, durch welche das Putzen der Gries-

* Diese Stelle und ähnliche andere muss man den patriotischen Gesinnungen des Redners zugute halten und es ist nicht zu vergessen, dass Vorstehendes in Berlin gesagt wurde. D. R.

latok működését illetőleg, elismeri azonban a Weiss-féle gép által nyert terméknek kitűnő voltát, ez eredmény azonban úgy látszik a szaktíz beosztásának tulajdonjántól első sorban. Azt mondják, hogy a louvaini (Belgium) malink 250,000 frankot ajánlottak volna fel azért, hogy kizárólagosan használhassák a gépet, a melyhez nagy reményeket fűznek.

Kiváló lelkesedéssel szól W. úr a Haggenmacher Károly (Budapest) találmányát képező szikszitáról. A szikszita lényege a régi kizsáták mozgásának alkalmazásában áll, mely szitát már dédapánknak használtak arra, hogy a lisztet a korpától elkülönbözték. Ily szitákat még most is használnak Európa déli részén (p. Nizzában, Marsailleben és Genovában), hogy finom lisztet állítsanak elő a macaroninhoz. A sziták, melyeket azon országokban használnak, oly módon készítik, hogy földért irnak le s minden mozgás végén egy kis lökést kapnak. Ily sziták egy külső felakasztva s egy ember által mozgatva, állítólag sokkal jobban megkiszítják az anyagot, mint bármely darálószító gép. A főbb alkatrész a mozgóanyag, mely minden súlyosabb rész a fenékre süllyed, ellenben a könnyétek fölül maradnak, még pedig oly mértékben, hogy a korpáreszcsétek helyenkint apró, hegyes csészes halmocskákat képeznek, melyeket aztán a szitától egyén kézzel nyom le. A szikszitának az az előnye, hogy rendkívül sok helyet megtakarít: tényleg elvégzi egy szikszita három czilinder munkáját. W. úr bemutatja egy alföldi malom tervrajzát, mely malom naponta 300—350 mázas búzát, 400—450 mázas rozst őröl meg, és szikszita-rendszerrel van ellátva. Összehasonlítva ezen tervet egy czilinder-malom diagrammával, azonnal szembeötlő a különbség. Ezen előnyön kívül azonban a szikszitának még a további igen figyelemreemlendő előnye is meg van, hogy a lisztet a főbbséggel darálkát keveri, a nélkül, hogy ez a liszt színére hátrányos volna. Hogy ezt tényleg el lehet mondani a szikszitáról, azt mutatja a következőképpen. Egy es ugranzonon hangszékéről vett anyagot két egyenlő részre osztottak s az egyiket közönséges tisztítógéppel, a másikat pedig szikszitával kezelték s az eredmény az volt, hogy míg az előbbi esetben a lisztanyagom nem ment többre 40—42 százalékánál, addig az utóbbi esetben 60—65 százalék lisztet kaptak, még pedig éppen oly szép színűt, mint a milyen a közönséges tisztítógép lisztje volt. Haggenmacher szikszitája a nap legnagyobb találmánya.

W. úr által ezután egy másik tárgyra, a buza-hántásnak már oly sokszor megbeszélt problémájára. Ez a kérdés képezte a legutóbbi 40 vagy 50 év tengerikégyját, de úgy látszik az idők folyamán még többet egy lépést előre. Az 1846. évben felmerült Berlinben egy Buchholz-féle buzahántó-gép s 1854-ben ugyanezt újra látták Párisban. Közöbbségekhez ként Henckel, Seck és mások gépei, de mindezen hántó-készülékeknek az volt a vezéreszme, hogy a buzazemet meg kell nedvesíteni, hogy a héja megpuhuljon és könnyebben leváljék. Ez az eljárás azonban nem volt megfelelő, mert annyit jelentelt, hogy az így kezelt buzahántó nem lehet jól rakározható lisztet készíteni. Ha ugyanis a buza csak még oly rövid ideig is volt a víz hatásának kitéve, ez elegendő arra, hogy megsemmisítse a lisztnek előálló képességét. Kisebbségek tehát tettek a buzá szároz uton hántani. Külön erre alkalmas malomköveket használtak erre a célra.

Szólo maga is tett ily kísérletet, de eredmény nélkül, mert ez az eljárás nagyon megviselte a búzát s azonfeül hántás tekintetben se ért el valamit nagyobb eredményt. Egy-két szakember azonban még mindig kutatja a buzahántás eszméjét, s körülbelül 15 év előtt hirdette egy osztrák molnár, Till ur, hogy sikerült neki a gabonát hántani.

vereinfacht wurde, citirt Herr W. die »Reform« Putzmaschine der Herren Seck in Dresden, ferret den »Reform« Javeliers »Grain putter der Herren Seck in Darmstadt. Beachtung verdient ferret die Weiss'sche Griesputz-Maschine, so genannt nach ihrem Erfinder, einem in Berlin bekannten, ausstehenden Mühlen-Fachmann. In dieser Maschine wird das Mehl mit einem Strom von Wasser wechselnd comprimirt und ausgeleitet Luft, die combinirt mit einem gewissen Winkel der Siebe, die an dieser Maschine angebracht sind, den Effect hat, alle leichten und losen Theilchen abzusondern. Redner ist nicht ungenügend über die Wirkung auf die Action jener Luftströme, gibt jedoch die Vorzüglichkeit der aus der Weiss'schen Maschine gewonnenen Producte zu, ein Resultat, welches indessen, wie es scheint, vornehmlich der Eintheilung der Siebe zuzuschreiben ist. Man sagt, dass in Mülten in Louvain (Belgien) für den exclusiven Gebrauch dieser Maschine, an welche grosse Hoffnungen geknüpft werden, die Summe von Francs 250,000 angeboten hätten.

Mit besonderem Enthusiasmus sprach Herr W. von dem Plancheter, der Erfindung des Herrn Carl Haggenmacher in Budapest. Das Wesen des Plancheters besteht in der Anwendung der Bewegung der alten Hantlsiebe, welche unsere Vorväter benützten, um das Mehl von der Klein abzusondern. Derlei Siebe worden jetzt noch im Süden Europa's (z. B. in Nizza, Marseille und Genua) benützt, um feines Mehl für Macaroni herzustellen. Die Siebe, wie sie in jenen Ländern verwendet werden, sind derart gemacht, dass sie einen halbkreis beschreiben und am Ende jeder Bewegung einen leichten Stoss bekommen. Derlei Siebe, an einem Strick aufgehängt und von einem Mann in Bewegung gesetzt, rücken angeblich das Material besser, wie jede Griesputz-Maschine. Die halbkreisförmige Bewegung hat zur Folge dass alle schweren Theile auf den Boden sinken, während die leichter sind, bleiben und die sohelchen Masse, dass die Kleitheile stellenweise, kleine scharf gespitze Hügelchen bilden, die von dem Siebe-Mann mit der Hand niederdreht werden. Der Plancheter hat den Vorzug der immensen Raum-Ersparnis; thatsächlich sind die Plancheter siehtler die Arbeit derer Cylinder, Herr W. zeigt den Plan einer Mühle in Alford vor, welche täglich 300 bis 350 Zentner Weizen, 400 bis 450 Zentner Roggen vermahlt und mit dem Plancheter-System versehen ist. Vergleicht man diese Mühle mit derjenigen eines Cylinder-Mühle, so fällt der Unterschied sofort in's Auge. Ausser diesem Vortheile hat aber der Plancheter das weitere, höchst bemerkenswerthe Verdienst, dass er das Mehl mit den feineren Griesen mengt, ohne Nachtheil für die Farbe des Mehles. Dass dies vom Plancheter wirklich behauptet werden kann, geht aus folgenden Proben hervor. Von einer und derselben Walzen-Stählung wurde das Material in zwei gleiche Theile getheilt und eine davon mit der gewöhnlichen Putzmaschine, der andere mit dem Plancheter behandelt, mit dem Ergebnisse, dass während im ersteren Falle die Mehlsaubere 40—42%, nicht überstieg, in den letzteren 60—65%, Mehl erlangt wurden, u. zw. war die Farbe ebenso schön, wie die des Mehles aus der gewöhnlichen Putzmaschine. Der Plancheter Haggenmacher's ist die grösste Erfindung des Tages.

Herr W. übergibt nun auf ein anderes Thema, auf das so oft besprochene Problem der Weizen-Schälung. Diese Frage bildete die Seeschlange der letzten 40 oder 50 Jahre und mit dem Laufe der Zeit wurde, wie es scheint, dennoch ein Schritt vorwärts geth. Im Jahre 1846 tauchte eine Weizenschäl-Maschine von Buchholz in Berlin auf und im Jahre 1854 wurde dieselbe in Paris wieder gesehen. Später kamen die Maschinen von Henckel, Seck und Andersen, jedoch bei all diesen Schälvorrichtungen war die leitende Idee, dass das Weizenkorn behäut werden müsse, damit die Schale sich erweiche und leichter löse. Aber dieser Vorgang war unzulänglich, denn er bedingte, dass die Weizenkörner so behandelt werden, dass sie lagerrungs-fähig Mehl erzeugt werden konnte. Wenn auch der Weizen noch so kurze Zeit der Wirkung des Wasser ausgesetzt wäre, so ist es genug, um die Fähigkeit des Mehles, aufzuwärt zu werden, zu verhindern, und die Körner daher gemacht, den Weizen auf trockenen Wege zu schälen.

Man verwendete speciell hierzu geeignete Mahlsteine. Redner selbst hat den Versuch damit gemacht, jedoch ohne Erfolg, da der Weizen bei dem Vorgange zu stark hergeronnen und oben-dreins in Bezug auf Schälung nichts Bedeutendes erzielt wurde. Aber noch immer verfolgen einige Fachmänner die Idee, auf einer Achse in einem Gehäuse drehen, deren innere Wände gleichfalls mit Schmirgel belegt waren; die Schale sollte nun von den Schmirgel-Flächen abgerieben werden. Das Resultat dieses Verfahrens war jedoch ein sehr geringes. Das Schälern koste nämlich auf diese Art mehr, als das Mahlen, namentlich bei Roggen, während

Terve abban állt, hogy kúp-alaku horzsoló korongokkal dolgozzék, melyek egy tengelyen s egy burokban forogtak, melynek belső falai szintén horzsolóval voltak borítva; a buza héját tehát ezen horzsoló felleteknek kellett volna ledörzsölni. Az eljárás eredménye azonban igen csekély volt. Az ily hántás ugyanis többé kerül mint az őrlés, kivált a rosznál, s maga a hántás eredménye sem kielégítő. Ezt főleg egy megfelelő erősségű légáramlat hiányán lehet tulajdonítani, mely áramlat szükséges volna ahhoz, hogy a leválasztott héjrészecskéket elfújja, mert ezen készülék nélkül a korpa láthatólag tisztáltnak teszi a meghántott buzát. Tilt eszméjét újra felvette egy másik molnár, Wimmer ur, a ki a koronghorló hüvelyt egy horzsolóból álló függőleges kúppal helyettesítette; ez szintén egy horzsolóval levont burokban dolgozott s a gép légárammal is el volt látva. A készülék ily módon elég jól dolgozott, de a kúppal ismét felhagytak s egy függőleges tengellyel helyettesítették, a melyen egy pár hengeralaku korong van egyik a másik fölül illesztve. Egy ezen minta szerint a Ganz és társa budapesti czég által készített gépet a milanói molnárok kiállításán is bemutattak, a hol az kemény buza feldolgozására (macaroni-készítéshez) czéljának elég jól megfelelt. Egyéb buza-fajtákra azonban a gép nem mutatkozott eléggé megfelelőnek. A Ganz és társa czég emellett foglalkozt a megfőlélt, s ezen legjobban alakjában a buzahántás terén egyáltalán előrt legjobb eredményt mutatta. Igaz ugyan, hogy ezzel a géppel még nincs érve a lökely, de kétségkívül közelbbs juttatott minket a kérdés megoldásához s egy pár malomban tényleg használják is.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

Az Egyesület Igazgató Választmányának ügyvezető bizottsága. I. hó 14-én *Freiszelder* Nándor e. alelnök ur elnöklete alatt tárgyalás alá vette az osztrák molnárok és malomérelkedők egyesületének átiratát az *újvi ajándékok megszüntetése* tárgyában és úgy az ezen átiratban foglalt indokok, valamint az osztrák sító-iparársaltnak ezen átirat alapul szolgáló kérelmében előadott körülményekre való tekintettel elhatározta, hogy az Igazgató Választmányuk az újvi ajándékok megszüntetését oly értelemben fogja javasolni, hogy egyelőre az 1890. évre a bécsi péksegédeknek eddig adott ajándékok helyett megfelelő összeg adományozassék a malomk vezében a sító-iparjegyesület rokantsági pénztárának, a nélkül azonban, hogy ezen intézkedés tekintetében a malomk részéről a jövőre nézve kötelezettség vállaltatnék. Ezután még egy az Egyesület kebelében létesítendő *hitelesítő bizottság* ügye hozatott szóba, melyre nézve *Ormai* igazgató úr kérelmét fél részletes tervezet kidolgozására, mire még a *Concordia* gőzmalom r. I. indítványára elhatározatott, hogy az Igazgató Választmány legközelebbi összes ülésén a *szőlők riasztásáról* árának módosításáról, tekintettel a jute-félék körében beállott változó körülményekre, indítványoztatni fog.

Az Igazgató Választmány pénzügyi bizottsága I. hó 9-én *Freiszelder* e. alelnök úr elnöklete alatt tartván, a hitárnyag által előterjesztelt s az Egyesület pénzügyi helyzetére vonatkozó kimutatásokat vette tudomásul, melyek szerinti 1889. január 1-je óta október hó végéig 4721 ft 43 kr. rendes bevételek szemben 4788 ft 32 kr. rendes kiadás mellett fel. ezenkívül átmeneti kiadásokkal 605 ft 38 kr. utalványoztatott. — az 1889. évre 1889. január 1-től december hó 31-ig a kintlevő követelések figyelembevételével összeszállított összeg azonban 6301 ft 81 kr. bevételeit és 6082 ft 90 kr. kiadásait, tehát 218 ft 91 kr. felesleg lezárhatónak mutatkozott. — Az ugyancsak az Egyesület titkársága által előterjesztelt, az Egyesületi Közlöny 1889. évi mér-

de Schälungs-Ergebnisse selbst unbefriedigend sind. — Dies ist vornehmlich dem Mangel eines entsprechend starken Luftstromes zuzuschreiben, der erforderlich wäre, um die losgelassenen Schalen-theile wegzublasen, denn ohne diese Vorrichtung macht die Klein- den geschälten Weizen schliesslich wieder unrein. — Till's Idee wurde von einem anderen Müller, Herrn Wimmer, wieder aufgenommen, der den schiebtentragenden Schaft mit einem Vertical-Conus von Schmirgel ersetzt; derselbe arbeitete gleichfalls in einem mit Schnirgel besetzten Gehäuse und die Maschine war auch mit einem Luftstrom versehen. Der Apparat arbeitete so weit ganz gut, aber der Conus wurde aufgegeben zu Gunsten einer Vertical-Axe, auf der sich einige cylindrische Scheiben, eine über der andern angebracht finden. — Eine Maschine nach diesem Muster, construiert von der bekannten Firma Ganz & Comp. in Budapest, wurde auf der Mällerei-Ausstellung in Mailand gezeigt, wo dieselbe auf die Bearbeitung Hartweizens (zur Macaroni-Bereitung) berechnet, ihrem Zwecke leichtlich gut entsprach. Für andere Weizenarten zeigte sich indessen dieselbe Maschine nicht gut geeignet.

Die Firma Ganz & Comp. liess demnach dieselbe entsprechend modificiren und in ihrer neuen Form hat sie sicherlich die besten Resultate ergeben, die bisher auf dem Gebiete der Weizenreinigung überhaupt erreicht wurden. Allerdings ist durch diese Maschine die Perfection noch nicht erreicht, aber sie hat uns der Lösung der Frage unzweifelhaft näher gebracht und thatsächlich steht sie in einigen Mühlen in Gebrauch.

VERBANDS-NACHRICHTEN.

Der Geschäftsführende Ausschuss der Verband- direction berieft in der am 14. I. M. unter dem Vorsitze des Verbands-vicepräsidenten *Freiszelder* abgehaltenen Sitzung eine Zuschrift des Verbandes österr. Mühlen und Mühlentechnicanten in Angelegenheit der Abschaffung des *Neujahrgeldes* und beschloss in Berücksichtigung des in dieser Zuschrift enthaltenen, sowie auf Grund der in dem, dieser Zuschrift beigelegten Gesuche der Bäcker-gemeinschaft angeführten Umstände die Abschaffung der Neujahrgelder dem Verbands-Directions-Ausschuss in dem Sinne vorzuschlagen, dass vorläufig für das Jahr 1890 anstatt der bisher üblichen Neujahrszahlung ein entsprechender Betrag der Invaliden-Casse der Bäcker-gemeinschaft zugewandt werden soll, ohne jedoch bezüglich dieser Verfügung seitens der Mühlen eine Verpflichtung für die Zukunft stabilisiren zu wollen. Hienach wurde noch die Angelegenheit eines im Schoosse des Verbandes zu gründenden Credit-Vereines besprochen, bezüglich dessen Herr Dir. *Ormai* zur Ausarbeitung eines Entwurfes ersucht wurde, wonach noch ein Antrag der Concordia Dampfmihl Act-Ges. betrefis Abänderung der Rückkaufspreise gebraucher Stäbe herathen und der nächsten Plenarsitzung des Directons-Ausschusses mit Rücksicht auf die veränderten Verhältnisse auf dem Gebiete des Jutegeschäftes zur Annahme zu empfehlen beschlossen wurde.

Das Finanz-Comité des Directons-Ausschusses hielt am 9. I. M. unter Vorsitze des Verbands-vicepräsidenten *Freiszelder* eine Sitzung, welche die durch das Secretariat vorgelegten und auf die Finanzlage des Verbandes bezüglichen Anweise zur Kenntnis nahm. Im Sinne derselben betragen vom 1-ten Januar 1889 bis Ende Oktober die ordentlichen Einnahmen fl. 4721.43 gegen Ausgaben per fl. 4788.52, nebst durchlaufenden Ausgabeposten per fl. 605.38, wogegen die vom 1. Januar bis Ende December 1889, mit Berücksichtigung der Anwesenstände verfasste Bilanz des Verbandes an Einnahmen fl. 6301.81, an Ausgaben fl. 6082.90, somit an Saldo mit fl. 218.91 abschliesst. — Nach Kenntnissnahme eines, gleichfalls durch das Verbands-Secre-

legere vonatkozó pénzügyi kimutatás tudomásulvétele után a bizottság elvül kimondandónak tartotta, hogy az esetre, ha az Egyesületi Közlöny kiadása az 1880. évre hiánnyal járna, az az egyesületi rendes budget terhére lesz irrandó. Végül a bizottság tudomásul vette az elnökség azon intézkedését, hogy az Egyesületi Közlöny előfizetési ára az összes malomhivatalnokok számára 50% kedvezmény engedélyezésével állapították meg, melyképesi az említett értékek — illető malomüzemeltetők által — jóváírásával elengedni — a lapra egész évre 5 fital, félévire 2 fital 50 kral fizetnek elő.

Az Igazgató-Választmány tarifaügyi szakbizottsága f. hó 29-án **Zickler** A. biztosi, alelnök ur előnkölte által tartott ülésben tárgyalás alá vette az államvasutak igazgatóságának a 8 kros luzafelekai — kiszolgáltatásának feltételeire vonatkozó egyesületi előterjesztése amlt választ, melynek értelmében a kért módosítások 1890 január 1-jétől kezdve kilátásba helyezettek, — mire névbe a bizottság, tekintettel arra, hogy időközben a kereskedelmi miniszterium tarifaüzemeltetésében ugyanez ügyre vonatkozólag határozat hozott, úgy állapodott meg, hogy az államvasutak igazgatósága uból felkérendő lesz ezen feltételeknek az Egyesület előterjesztése értelmében való végleges módosításának elintézésére. — **Az Adria** tengeri hajózási r.-társaság által a Fiumén át szállított lisztüzemeltetőkre vonatkozó **költsételek** szüvegzése ügyében az Egyesülethez áttett tervezet iránt a bizottsági tagok véleményei beérkezve, a bizottság elhatározta, hogy e vélemények értelmében az Adria-társulat köllévettervezetét melőzőve, a malompari érdekeknek megfelelőbb köllévettervezetet állapít meg s azt az összes malomoknak hozzájárulás czéjából megkülönböztetve, annak elfogadása után az Adria társulatnál uból frintkerészhöz fog térni. — **Friedföld** zágrábi malomgazdagnak a lisztükvel közös eladási hivatal utján való szervezésére vonatkozó javaslatát is a bizottsághoz utaltatván, beható tanácskozás után kimondották, hogy e tervezet ez idő szakint, tekintettel az örménynek minőség különbségeire, az egyes malomok termékeinek feltét és rég fenálló jeyveire, valamint az eladás egy kézbe adása esetében a magyar liszt értékeinek eddig kijelölt propagandamegfontolások valóságosságára kivételnek látszik s így az, érdekesség daczára, egyelőre intézkedés tárgyát nem képezheti.

TARIFA-ÜGEEK.

Szállítási díjszabás a lisztre és gabonára. A cseh tartománygyűlésnek vasuti-tarifa bizottsága azt ajánlja, hogy a lisztre és gabonára egyéges tarifa hosszak be 100 km. és 100 kg-onkint tekintet nélkül a főlövásra, az összes osztrák vasutakon. Esztelg arra kell törekedni, hogy az összes belföldi vasutakon a csatlakozási forgalomban a helyi szállítási díjletekkel általános olcsóbbá tétessék; minél gyorsabban oda kell hatni, hogy az osztrák vasutakon a belföldi megszabás és ipar termékeire ne szabassék nagyobb tarifa, mint a magyarországi és külföldi árura. Végül intézkedni kellene az iránt, hogy az állami vasutakon, valamint a csatlakozó vasutakon, az ezen vasutak és Triest közti forgalomban a finomított czukor tarifája annyira leszállítottassék, hogy a cseh czukoripar kivétli képességét a magyar czukortarifátelek ne bántásák meg.

Reflekziák és vitelbérleengedések. A V. K. K. 136. sz. a követező vitelbér-kedvezményeket köll: **Gabona:** **Kőbánya** transitu — **Pozsony** 18 9 kr. m p 100 kilo reflekzián, teljes wagonkománnyokra visszatérési utján. Ervönységgi tartam legkésőbb 1890 december végéig. A kedvezmény csakis oly galonaszállítványokra vonatkozik, a melyek a m. k. államvasutak követező vonalainak valamely állomásán adták fel: **Kőszvár-Predent** (ez utóbli állomás kivételével), **Kocsárd-Marosvásárhely**, **Kiskapus-Nagy-Szeben**, **Déva-Tóvis**, **Piski-Petrozsvy**, **Piski-Vajdahunyad** és **Győr-Torda**. **Kőbánya** transitu — **Stadlau**, 16 1 kr. m p 100 kilo reflekzián. Feltételek a fentebbié.

tarial vorgelegten Berichtes über die finanziellen Verhältnisse des Verbandsorganes wurde seitens des Finanzcomités ausgesprochen, dass für den Fall, als die Herausgabe des Verbandsorganes pro 1880 ein Deficit ergeben sollte, dasselbe auf Lasten des Verbandsbudgets zu bedecken sein wird. Schliesslich nahm das Comité eine Verfügung des Verbandspräsidiums zur Kenntnis, wonach der Bezug des Verbandsorganes für sämtliche Mühlenbeamten und Mühlenleiter mit einem Rabatt von 50% ermöglicht werden soll, wonach die genannten Interessenten das Organ — gegen Legitimation ihrer respectiven Mühlendirectionen — für's ganze Jahr mit fl. 5.— für ein halbes Jahr mit fl. 2 50/100 beziehen können.

Sonderausschuss für Farfangelegenheiten des Verband-Directoriums beriehl in seiner am 20-ten d. M. unter den Vorsitz des Vicepräsidenten **Dr. A. Zickler** abgehaltenen Sitzung eine Zuschrift der Direction der ung. Staatsbahnen, welche in Beantwortung einer auf die Bedingungen der 8 kr. Weizen-Refacite bezüglichen Eingabe des Verbands eingetroffen ist und im Sinne welcher die gewünschten Modificationen vom 1-ten Januar 1890 in Aussicht gestellt wurden. Der Ausschluss beschloss, mit Rücksicht darauf, dass inzwischen betreffs derselben Angelegenheit im Tarificomité des Handelsministeriums ein Beschluss gefasst wurde, die Direction der ung. Staatsbahnen neuerlich zu ersuchen, diese Bedingungen im Sinne der Eingabe des Verbandes endgültig regeln zu wollen. Nachdem die Relationen der Ausschlussmitglieder bezüglich der Schlussbriefrecturung der Adria Sechiffahrtsgesellschaft bezüglich der über Fiume gehenden Mehtransporte den Ausschluss vorgelegt, wurde beschlossen, dass der Entwurf der Adria-Gesellschaft im Sinne dieser Relationen abgelehnt und ein, die Interessen der Mühlen ersprechend wählender Schlussbriefrectur festgestellt und allen Mühlen zur Annahme empfohlen werden soll und nach Zustimmung der Mühlen der Adria-Gesellschaft vorgelegt werden soll.

Ein dem Ausschluss zugewiesenes Elaborat des Herrn Mühlen-director **Friedföld** in Agram betreffs Organisation des Mehlexportes im Wege eines Centralisums der Mühlen wurde nach eingehender Berathung dahin erledigt, dass der Ausschluss bei allem Interesse für die Idee, derzeit mit Rücksicht auf die Qualitätsverschiedenheiten der Malprodnate, auf die seitens der einzelnen Mühlen eingeführten und anfrecht zu halten gewünschten Specialmarken, sowie auch auf die Wahrscheinlichkeit dessen, dass die in Interesse der Ungarntheile im Auslande jetzt entwickelte Propaganda im Falle einer Centralisum des Verkaufes leicht Abbruch erliden könnte, den Entwurf kaum durchführbar halten und sonach bezüglich derselben keine Verfügungen in Angriff nehmen kann.

TARIFARISCHES.

Tarifirung von Mehl und Getreide. Die Eisenbahntarif-Commission des böhmischen Landtages empfiehlt die Einführung einer gleichmässigen Tarifirung für Mehl und Getreide per 100 km und 100 kg, ohne Unterschied der Entfernung auf allen österreichischen Bahnen, eventuell bei allgeweiner Verbilligung der Lokalfachfrächte im Anschlussverkehre auf allen inländischen Bahnen anzustreben; raschest sei dahin zu wirken, dass auf den österreichischen Bahnen inländische Producte der Landwirtschaft und Industrie nicht höher tarifiert werden, als dies bei ungarischen oder ausländischen Gütern der Fall sein sollte. Endlich seien Massnahmen zu treffen, dass auf den Staatsbahnen, sowie den Anschlussbahnen Tarifrätze für Raffinade im Verkehre zwischen den Bahnen und Triest derat herabgezekt werden, dass die Exportfähigkeit der böhmischen Zucker-Industrie durch billige ungarische Zuckertarifsätze nicht gemindert werde.

Refaciten und Frachtnachlässe. V. K. K. veröffentlicht in Nr. 136 folgende Frachtbegünstigungen: **Güter:** **Steinbruch** transit — **Prezsony** 18 9 kr. per 100 Kilo Refacite. Für complete Wagonladungen, im Rückvergütungsweg, Gültigkeitdauer bis spätestens Ende December 1890. Die Begünstigung betrihl Bödes exclusive Getreideendungen, die von einer der Stationen folgendes Linién der ung. Staatsbahnen stammen, u. zw.: **Klau-fering-Predent** (sowie letzterer Station), **Kőszvár—M. Váradhely**, **Kiskapus—Nagyzeben**, **Déva—Tóvis**, **Piski—Petrozsvy**, **Piski—Vajdahunyad** und **Győr—Torda**. — **Steinbruch** transit — **Stadlau** 16 1 kr. per 100 Kilo Refacite. Dieselben Bedingungen wie oben.

téssel ugyanannyi lisztet lehet eladni mint négy töretéssel czilinderen át előszállni. Ha a czilinderből jövő töretet a darával együtt szitán hosiájuk át, még jelentékeny mennyiségű lisztet kapunk, a mit azelőtt nem is sejtettek. Így például egy malomban, mely az első szitát kapta, következő próbát tartott:

A czilinderből 11 és 12 sz. szitászöveten át piltelt őrléményt 12, 13, 14 és 15 sz. szitászövetet bevont szitálón utána szitálták s a czilinderhez ragaszkodó molnárt a nyert lisztmennyiség valóságát megmérte, a mit ismét igazolja, hogy mennyire meggyőzőbb minden gyakorlati kísérlet a sok irkálásnál. Rendesen panaszkodnak, hogy sokba kerül egy elő- vagy lisztzita bevásárlása, mert hiszen már a töröszök a beállításal együtt, már is nagy összeget veit igénybe. Akkor aztán, úgy féligmeddig beismerik, hogy egy czilinder is megténné, de... a de azonban nem mindig talál hűtelre, míg csak a molnár maga nem győződik meg a dolgról.

A lisztnek kiszáritás utján való konzerválására
vonatközlő M. Bousson végzés a »Revue du service de l'intendance militaire«-ben hosszabb tudományos munkálattal tesz közöskísérleteinek eredményei gyánat. Ehlől a »Chemiker-Zeitung«-tán a következőket vesszük át: »Bármely lisztminőség mindig tisztálantiva van organismuskok által, a melyeknek szerepe a természet nagy háztartásában abban áll, hogy szerves anyagokat mineralizáljanak. Ezek a mikroorganismuskok okozzák a lisztben a legrosszabb és legmegyrehatóbb átváltozásokat. A lisztet meg kell tisztogatni, s ezáltal mennyiségét legalább 25 százalékkal csökkenteni, hogy abból előváltítsunk azon hulladékok legnagyobb részét, a melyek a bennök lévő anyagoknál fogva jelentékeny okát képezik az elváltozásoknak. A liszt legalább is egy óra hosszat ki bír 100° C. hőmérséklet, a nélkül, hogy a sikér elvesztésénél a síttheletégre szükséges tulajdonságait. A kiszáritás a lisztet konzerválja, egy sterilizáló hatás, mint a víztelenítés által. A kiszáritás alatt a lisztet folytonosan kavarni kell. A konzervált lisztben nem szabad több mint 5%, tenyésztörvek lenni, azt továbbá vízmentes tartályokba kell elhelyezni, szem előtt tartván minden elővigyázati rendszeriséget arra, hogy abba újra ne juszanak tisztálantások a környező levegőből. A lisztet azonban be kell csomagolni, mielőtt az a szitáló kamenczét elhagyta és hőmérséke 35—40° C-ra csökkent.

KÜLÖNFÉLÉK.

A gabonavámok ellen. Berlinből írják a következőket: A gabonavámok elleni mozgalom egyre intenzívebb lesz. A német védvámrendszert ezen főszoklatot egyre jól lehet támadás célpontjává tenni, anélkül, hogy ez a munka azáltal megeleveztetődjen, hogy az illető azonnali az összes védvámok eltávolítására törekedjen, amint ezt a »Freis. Corr.« szükségesnek nyilvánítja. Így a »Hamb. Börsenhalle« legutóbb a következő figyelmeztetést intézi az iparosokhoz: »Egyre jobban érezzük, hogy a szükséges élelmiszerekre vetett vámnak és azok mily nagy igazságtalanságot képeznek a lakosság s kivált az iparosok és munkásaink ellenében. Azt kérdezzük tehát mindenkitől, a ki meggyőződésből valjára a szabadkereskedésélt, vajjon nem látják-e elérkezettnek az időt arra, hogy ez a rendszer ismét felre tévessék. Eddig közömbös választó körök egyre jobban ébrednek annak tudatára, hogy a gabonavámok nem képeznek oly pénzügyi szükségességet, mint pl. a szeszre, dohányra, sörre kivetettek, hanem

tungen ist dann dieselbe Menge Mehl zu erzielen als mit vier dergleichen über Zylinder mit Vorzylinder. Wenn der von dem Zylinder kommende Schrot sammt Gries über eine Sichtmaschine gelassen wird, so erzielt man noch eine ansehnliche Menge Mehl, was vor dem nicht vermuthet wurde. Z. B. machte eine Mühle, die den ersten Sichter erhielt, folgende Probe:

Das von dem Zylinder durch Gaze 11 und 12 gebeutelte Mahlgut wurde durch die Sichtmaschine im Gaze 12, 13 und 14 nachgeschichtet und überzeigte die erhaltene Mehlmenge dann auch den auf den Zylinder behaltenden Müller, wie ja jeder praktische Versuch überzeugender als viele Schreibererei wirkt. Es wird in der Regel über die hohen Kosten geklagt, die der Ankauf eines Vor- oder Mehlsichters verursacht, weil ja der Schrotstühl sammt Einbau bereits eine immens hohe Summe erfordert. Es wird dann so halbwegs zugegeben, dass es ein Zylinder auch verrichtet, aber, das aber... wird nicht immer geglaubt, bis es der Müller selbst einsehen lernt.

Ueber die Konservierung des Mehles durch Austrocknen veröffentlicht der Chemiker M. Bousson in der »Revue du service de l'intendance militaire« eine grössere wissenschaftliche Arbeit als Resultat angestellter Untersuchungen. Wir entnehmen derselben nach »Chemiker-Zeitung« Folgendes: »Alle Mehlsorten sind stets durch Organismen verunreinigt, deren Rolle im grossen Haushalt der Natur darin besteht, organische Stoffe zu mineralisieren. Diese Mikroorganismen bewirken die schnellsten und tiefgreifendsten Veränderungen des Mehles. Das Mehl muss gereinigt und dadurch in seinem Quantum um mindestens 25 pCt. verringert werden, um den grössten Theil der Abfälle zu entfernen, welche durch die in ihnen enthaltenen Stoffe eine wesentliche Ursache der Veränderung bilden. Das Mehl kann mindestens eine Stunde lang eine Temperatur von 100 Grad Celsius ertragen, ohne dass der Kleber die für die Backfähigkeit erforderlichen Eigenschaften verliert. Das Austrocknen des Mehles bewirkt seine Konservierung sowohl in Folge der sterilisirenden Wirkung wie auch der Entwässerung. Während des Austrocknens muss das Mehl fortwährend umgerührt werden. Konservirtes Mehl darf nicht mehr als 5 pCt. Vegetationswasser enthalten; es muss in wasserdichten Behältern aufbewahrt werden, und zwar unter Beobachtung aller Vorsichtsregeln, um eine neue Verunreinigung durch die umgebende Luft zu vermeiden. Das Einpacken des Mehles hat sofort zu geschehen, wenn dasselbe den Trockenofen verlassen und seine Temperatur auf 35 bis 40 Grad gesunken ist.«

VERMISCHTES.

Gegen die Getreidezölle. Aus Berlin wird geschrieben: Die Bewegung gegen die Getreidezölle wird immer intensiver. Man kann recht wohl diesen Hauptpfeiler des deutschen Schutzzollsystems zum Ziel seiner Angriffe machen, ohne sich die Arbeit dadurch zu erschweren, dass man sofort die Entfernung sämtlicher Schutzzölle ins Auge fasst, wie es die »Freis. Corr.« für notwendig erklärt. So richtete die »Hamb. Börsenhalle« jüngst folgende Mahnung an die Industriellen: Die Zölle und Steuern auf notwendige Lebensmittel fangen immer mehr an, als eine schwere Ungerechtigkeit gegen die Bevölkerung und gegen die Industriellen und ihre Arbeiter im Besonderen empfunden zu werden. Wir fragen alle überzeugten Freihändler, ob sie nicht sicher sind, dass dieses System wieder beseitigt werden wird. Immer mehr kommt es auch in den bisher apathischen Wählerkreisen zum Bewusstsein, dass die Getreidezölle nicht etwa eine finanzielle Nothwendigkeit sind, wie etwa diejenige

hogy azokat a nagybirtokosok javára szedik be: ezeknek válik hasznára a vám által megrágtott gabonár, az államnak ellenben csak kis mértékben, mert a tényleg megváltott külföldi gabona elenyészően csekély ahhoz a mennyiséghez képest, a melyet a helyföldi termelők hoznak a piacra s felémelt áronak adnak el. A gabonavámok akadályát képezik nemzeti gazdasági életünk egészséges fejlődésének; azoknak eltérőesére kell tehát törekednie mindenkinek, a ki ennek szükségét állíthatja. A német hivatalos statisztika legutóbbi közzétett fizetése szerint a német gabonabevitel f. év szeptember havában volt (a zárjel közé foglalt számok 1888 szeptemberre vonatkoznak) buza 309,083 q (345,828 q), rozs 742,256 q (870,749 q), zab 219,818 q (229,346 q), árpa 532,950 q (469,553 q), tengeri 229,910 q (69,051 q). E szerint tehát az idei gabonabevitel, mely eddig messze túlhaladta az e. évhez havit, telepöntjait már túlhaladta. A f. é. január 1-jétől szeptember végéig terjedő időszak alatt behoztak Németországba az előző év ugyanezen időszakával összehasonlítva: 3,951,466 q (1,998,040 q) búzát, 7,926,369 q (3,942,169 q) rozsot, 1,959,056 q (1,308,085 q) zabot, 4,022,267 q (2,278,924 q) árpát, 2,160,727 q (485,312 q) tengerit és darit. A f. év elejétől szeptember végéig bevitt gabonamennyiségből orosz eredetű volt: 2,347,302 q buza, 3,991,217 q rozs, 1,785,284 q zab, 1,874,978 q árpa és 402,156 q tengeri és darit. Hogy mily jelentékeny volt a nyár és ősz folyamán a rozsbehozatal Dél-Európából Hamburgba, azt mutatja más oldalról egy kimutatás, mely szerint oda e hó közepéig éppen 150 rosszal tett gőzhajó érkezett a Fekete-tengeről, melyek közül 118 déloroszországi, 32 pedig dunai és törökországi volt. Ezen hajók össztartalma 300,000 t volt s ha ezt a mai állással árral tonnáknént 110 m. számlíjuk, egymagában a rozsbehozatal értéke 33 millió márkára emelkedett, a mely után azonban még további kereszám 15 millió márkát kellett fizetni.

Az olasz malomipar nagygyorsuló halad. A legutóbbi é év által igazán óriási erőmegfeszítéseket tettek a malomoknál oly tökéletesítésre, hogy ezek magok állithassák elő a helyföldi lisztkészletet. 1886-ban Olaszország még 221,100 q lisztet vitt be, 1888-ban már csak 30,000 q-t, még pedig 15,000 q-t Ausztria-Magyarországból, a többiit Orosz- és Törökországból. A hengermalom eljárás gyorsan halad, s a legutóbbi négy év alatt sok malmot építettek vagy alakítottak át, minden új géppel berendezve. A legfontosabb és legnagyobb malmok Velencében, Ferrarában és Bologna-ban vannak. Tudvalegleg rozs és buza-liszt után tonnáknént L. 8.70, rozs és buza után L. 50 vámost szed Olaszország.

Kazánvizsgáló társulat. Ezen a külföldön mind nagyobb fejlődésnek indult intézmény Ausztriában is gyökereket vett az ipari érdekesség nem kis hasznára. A kölcsönösségen alapuló bécsi Dampfkessel-Untersuchungs- und Versicherungsgesellschaft Grinburg lovag udv. tanácsos elnöke alatt tartotta Böesben XVI. közgyűlést. Az igazgatóságnak az 1888/89. üzleti évre vonatkozó jelentése szerint a társulatnak jelenleg 2672 tagja van 9424 gőzkazánal, s ez utóbbiaknál 28 felügyelő 23,493 esetben végzett munkát. A társulat ellenőrzése alatt álló gőzkazánoknál az utóbbi évben sem fordult elő robbanás. — Az 1888/9. évkre vonatkozó lezáró számadás szerint különböző ezimek alatt befolyt 146,633 frt bevétel, míg a kiadás 134,572 frt volt, marad tehát 12,061 frt fölösleg, melyből 6513 frtot a tagok jövő évi illetékének javára írnak, a többi 5547 frtot pedig az új számlára viszik át. A társulás tartálka most már 52,014 frt, s

auf Branntwein, Tabak, Bier, sondern dass sie erhoben werden zu Gunsten der grossen Grundbesitzer; diesen kommt der durch den Zoll vertheuerte Getreidepreis zu gute, dem Staate nur in sehr geringem Masse, denn das wirklich verzoilte auswärtige Getreide bildet nur ein verschwindend kleines Quantum gegenüber demjenigen, das die heimischen Grossproduzenten auf den Markt bringen, und zu erhöhten Preisen verkaufen. Die Getreidezölle sind ein Hinderniss für die gedehiliche Entwicklung unseres nationalen wirtschaftlichen Lebens; zu ihrer Beseitigung sollten sich Alle theilnehmen, die von deren Nothwendigkeit durchdrungen sind. Nach dem soeben veröffentlichten neuesten Hefte der amtlichen deutschen Statistik betrug die deutsche Getreide-Einfuhr im Monat September d. J. (die Ziffern für September 1888 sind in Klammern beigefügt). 309,083 q (345,828 q) Weizen, 742,256 q (870,749 q) Roggen, 219,818 q (229,346 q) Hafer, 532,950 q (469,553 q) Gerste, 229,910 q (69,051 q) Mais. Danach hat die diesjährige Getreide-Zufuhr, welche bisher diejenige der vorjährigen Monate weit übertraf, ihren Höhepunkt überschritten. In der Zeit vom 1. Jänner bis Ende September d. J. wurden in Deutschland eingeführt im Vergleich mit demselben Zeitraum des Vorjahres 3,951,466 q (1,998,040 q) Weizen, 7,926,369 q (2,942,169 q) Roggen, 1,959,056 q (1,308,085 q) Hafer, 4,022,267 q (2,278,924 q) Gerste, 2,160,727 q (485,312 q) Mais und Dar. Unter den von Anfang d. J. bis Ende September eingeführten Getreidemengen waren russischen Ursprungs 2,347,302 q Weizen, 6,991,217 q Roggen, 1,785,284 q Hafer, 1,874,978 q Gerste, 402,156 q Mais u. Dar. Wie bedeutend die Roggeinfuhr im Laufe des Sommers und Herbstes von Südamerika nach Hamburg gewesen ist, erhellt aus einer Zusammenstellung von anderer Seite, wonach bis Mitte dieses Monats dort genau 150 Roggendampfer vom Schwarzmeere, davon 118 von Südrussland und 32 von der Donau und der Türkei, ankamen. Diese Schiffe hatten einen Gesamtinhalt von 300,000 t, und rechnet man nach dem heutigen Durchschnittspreise von M. 110 per Tonne, so ergibt sich allein für Roggen ein Einfuhrwerth von 33 Mill. Mark, wofür aber weitere rund M. 15 Mill. Zoll gezahlt werden mussten.

Die Müllerei in Italien macht grossartige Fortschritte. Innerhalb der letzten 6 Jahre sind wahrhaft riesenhafte Anstrengungen gemacht worden, die Mühlen auf die Stufe solcher Vollkommenheit zu bringen, dass sie den heimischen Mcheldarf selbst erzeugen können. Im Jahre 1886 führte Italien noch 221,100 q Mehl ein, 1888 dagegen nur 30,000 q und zwar 15,000 q aus Oesterreich-Ungarn, den Rest aus Russland und der Türkei. Die Walzenmüllerei schreitet rasch vorwärts und innerhalb der letzten vier Jahre sind eine grosse Anzahl mit allen neuen Maschinen versehenen Mühlen theils neu, theils umgebaut worden. Die wichtigsten und grössten Mühlenwerke befinden sich in Venedig, Ferrara und Bologna. Auf Roggen- und Weizenmehl erhebt Italien bekanntlich einen Einfuhrzoll von L. 8.70, für Roggen und Weizen L. 50 pr. t.

Dampfkessel-Untersuchungs-Gesellschaft. Diese im Auslande zu stets grösserer Entwicklung gelangende Institution hat zu nicht geringem Vortheile der heimischen Industrie-Interessenten auch in Oesterreich stark Wurzel gefasst. Die auf Gegenseitigkeit beruhende Dampfkessel-Untersuchungs-Gesellschaft hielt unter Vorsitz des Hofrathes Ritter von Grinburg in Wien ihre XVI. Generalversammlung. Nach dem Berichte des Verwaltungsrathes über das Betriebsjahr 1888/89 gehören der Gesellschaft derzeit 2672 Mitglieder mit 9424 Dampfkesseln an und wurden an letzteren von 28 Inspectoren 23,493 Arbeiten vollzogen. Auch im letzten Betriebsjahre ist bei den unter Controle der Gesellschaft stehenden Dampfkesseln keine Explosion vorgekommen. Der für das Jahr 1888/89 vorgelegte Rechnungsabschluss beziffert die unter verschiedenen Titeln erflössenen Einnahmen mit fl. 146,633, die Ausgaben mit 134,572, wonach ein Ueberschuss von fl. 12,061 verbleibt, von welchen fl. 6513 den

írtekekben 88,206 frt mutatták ki. A jelenléti a felülvizsgáló-bizottság javaslatahoz képest jóváhagyták. — Végül ismét megválasztatták az igazgató-lanácsba Grimburg lovag udv. tanácsos és Örel János, a felülvizsgáló-bizottságba pedig Maier R., Jaschka Henrik és Sarg Károly urak. — Érdemes volna, ha hazánkban is felkaroltatnék a kárakézelés közös erővel való ellenőrzése, a szakértelmény hiány nem volna, kárán is van elég az országban, a dolog tehát csak jól meg kellene markolni, hogy a sikér elerethessék.

KERESKEDELMÉBŐL ÉS FORGALOM.

Közraktárak warrantjainak leszámoltatása. Az osztrák képviselőház az új közraktári törvény tárgyalásánál határozatot hozott, a melyben a kormány felhívta, hogy a magyar kormányval tárgyalásokba bocsátkozzék az iránt, hogy az osztrák-magyar bank fellátalmazzonak nyilvános közraktárak warrantjait leszámítolni s ezen warrantokat a bankjegy-fedezetbe bevonná. Ezen határozat folytán az illetékes tényezők között megindultak a szükséges tárgyalások, s a mint értesülünk, már be is fejezték. E szerint a biradalmi gyűlés elől mindjárt annak összeírása után a kormány javaslatot fog terjesztani az osztrák-magyar bank átszervezésének új értelmű módosításáért. Természetesen a magyar országgyűlés elé is ugyanígy törvényjavaslatot fog terjesztetni tárgyalás végett.

Új herkiszámítás táblázatok Kantz Richard-tól, *Steinhausser* Vendenig cég kiadványa. Pilsenen. Ára 1 frt 20 kr. — Ezen rendkívül gyakorlatiasan összeállított táblázatok megérendülnek az érdekeltek figyelmét. Segélyükkel ki lehet számítani a munkabérek $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ 1—40 munkanapra, napoknál 20—120 egységekkel három száz egységű gépműszer szerint, még pedig a legnagyobb gyorsasággal, képlettel és matematikai pontossággal, hogy a leolvasásnál minden tévedés ki legyen zárva, a műlész egy fémkerektől adnak, mely rendkívül megkönnyíti a kívánt szám felállítását.

Szállítási díjtöbbletek visszatérítése. Az osztrák-magyar vasutakon érvényben álló útszabályzat 53. §-ának második pontja azt mondja, hogy a feladott áruk utáni díjszámítás se a felek, se a vasutak hátrányára ne váljék. A vasutak természetesen ritkábban kérnek abba a helyzetbe, hogy közegek kevesebb szállítási díjat szeljenek be, e mellett a szállító felektől viszont nagyon sok esetben több viteldíjat követelnek. Az új befizetési többletek, ha a felek ez iránt reklamálnak, visszatérítenek ugyan, de hány s hány fél van, ki azon jóhíszemben, hogy a díj kiszámítása helyesen történt, meggyőződik abban s nem is törődik vele. Most azonban úgy az osztrák, mint a magyar vasutak az útszabályzat 53. §-ának az eddiginél nagyobb gyakorlati érvényt akarnak szerezni s hosszabb tárgyalások után a tufizetett szállítási díjtól visszatérítése iránt egyöntetű eljárásban állapodtak meg, melynek pontos betartása esetén feltehető, hogy mindenki, ki a törvényes tarifáknál többet fizetett, visszanyeri ezt még az esetben is, ha előzetesen nem reklamál. Ezen, a kereskedő világot érdeklő intézkedések következők:

1. A szállító felek által fizetett szállítási díjtöbbletek havonként közzételnek azon állomásnál, mely a szállítási díjat beszedte. 2. Az állomások kötelesek a feleket külön irattal azonnal értesíteni. 3. Ezen értesítés a megérkezett árukról szóval értesítő kézbesítése módja szerint történjék vagy kéz. könyvvel vagy posta útján, utóbbi esetben bérmentve a vasut költségén. A felek irásbeli értesítése csak az esetben maradhat el, ha azok ki nem pahalathatók. A felek által fizetett díjtöbbletekről kimutatás szer-

Mitgliedern auf ihre Gebühren-Eintrichtung im nächsten Jahre geschrieben und die verbleibenden fl. 5547 auf neue Rechnung vorgeragen werden. Die Reserven der Gesellschaft betragen nunmehr fl. 62,014 und an Effekten werden fl. 88,206 ausgewiesen. Der Bericht wurde, dem Antrage des Revisionsausschusses entsprechend genehmigt. Schliesslich wurden in den Verwaltungsrath die Herren Hofrath Ritter von Grimburg und Johann Örel, in den Revisions-Ausschuss die Herren R. Maier, Heurti Jaska und Carl Sarg wiedergewählt. — Es wäre wohl der Mühe werth, wenn die Controle der Kesselbetriebe durch gemeinsame Kräfte auch bei uns eingehend würde, an der nöthigen Fachlichkeit mangelt es uns nicht, Kesselbetriebe sind genug vorhanden, um misliche demnach die Sache nur recht anfassend, um den Erfolg bald erzielen zu können.

HANDEL und VERKEHR.

Escomptirung von Warrants öffentlicher Lagerhäuser. Das öst. Abgeordnetenhaus hat gelegentlich der Berathung des neuen Lagerhausgesetzes eine Resolution beschlossen, in welcher die Regierung aufgefordert wurde, mit der ungarischen Regierung in Verhandlung zu treten, damit der Oesterreichisch-ungarischen Bank das Recht eingeräumt werde, Warrants öffentlicher Lagerhäuser zu escomptiren und diese Warrants in die Kollisionsrechnung einzubeziehen. Im Sinne dieser Resolution sind die erforderlichen Verhandlungen mit den beteiligten Factoren gepflogen worden und sind, wie man vernimmt, annähernd zum Abschlusse gelangt. Es dürfte somit bald nach dem Zusammentritte des Reichsrathes diesen ein Gesetz vorgelegt werden, welche eine hierauf bezügliche Aenderung des Statuts der Oesterreichisch-ungarischen Bank zum Inhalte hat. Selbstverständlich wird auch der ungarische Reichstag über einen entsprechenden Gesetzentwurf zu beschliessen sein.

Neue Lohnerrechnungs-Tabelle von Richard Kanitz. Verlag von Wendelin *Steinhausser* in Pilsen. Preis fl. 1.20. Diese überaus praktisch zusammengestellten Tabellen verdienen die Aufmerksamkeit aller Interessenten. Sie ermöglichen die Ermittlung aller Lohnbeträge von $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ 1 bis 40 Arbeitstagen zu den Lohnsätzen von 20 bis 499 der Einheit aller hunderttheiligen Münzsysteme mit der grössten Schnelligkeit, Bequemlichkeit und mathematischen Genauigkeit. Um jeils Irthum beim Ablesen auszuschliessen, ist dem Werke eine Art Metallrahmen beigegeben, der das Auffinden der gewünschten Zahl ungemein erleichtert.

Restitution von mehrgehobenen Frachtgebühren. Im zweiten Absätze des § 53 des bei den österreichisch-ungarischen Eisenbahnen in Kraft stehenden Betriebs-Reglements heisst es, dass sich die Frachtbetriebe über aufgehobene Güter weder für die aufgehobene Partel, noch für die Eisenbahnen nachtheilig gestalten möge. Die Eisenbahnen kommen natürlichweise nur selten in die Lage, dass ihre Organe an Frachtgebühren weniger einnehmen, for-hin hingegen in sehr vielen Fällen von den Aufgehörern, als derselben tarifmässig bezahlen müssten. Die derartig erfolgten Mehrerhebungen werden die Parteien, wenn Reklamationen erhoben werden, wohl rückerstattet, aber wie viele gibt es deren, die in der guten Meinung, dass die Berechnung der Fracht-Gebühr richtig geschelien ist, die Sache ruhen lassen, sich um dieselbe nicht kümmern. Jetzt wollen die österreichischen als auch die ungarischen Eisenbahnen dem § 53 des Betriebs-Reglements eine grössere praktische Geltung verschaffen und haben nach längerer Conferenzen bezüglich der Restitution der mehrgehobenen Frachtgebühren ein einheitliches Vorgehen vereinbart, dessen genaue Anwendung erhoffen lässt, dass jeder, wer mehr als die tarifmässige Fracht bezahlt, den Mehrbetrag auch für den Fall restituirt erhält, wenn er auch keine Reclamation erhebt. Diese die Handelswelt interessirenden Einrichtungen sind folgende:

1. Die seitens der Aufgeber bezahlten Mehrbeträge werden monatlich jenen Stationen mitgetheilt, welche die Frachtgebühren eingehoben haben. 2. Die Stationen sind verpflichtet die Aufgeber mündlich separater Zerschriften sofort zu verständigen. 3. Diese Verständigung hat auf die Weise, wie es bei angelegenen Gütern zu geschehen pflegt, entweder durch Aviso-Bücher, oder per Post zu geschehen, im letzteren Falle franco auf Kosten der Eisenbahnen. Die schriftliche Verständigung der Aufgeber kann nur in dem Falle unterbleiben, wenn diese nicht auffindbar sind. Ueber die von den Parteien mehrbezahlten Beträge ist ein Ausweis zusammenzustellen, welcher bei der Erl- und Frachtgut-Kasse zu affizieren ist. 4. Die mitgetheilten Mehrbezahlungen werden nur für

Gabonatermés Oroszországból. Lapunk 3. szá-
mában hoztuk egy kímulatát Oroszország termésérélményei-
ről, a melyt most az 1889. évre vonatkozó beslelés után nyert
adatokkal, valamint pár előző év adataival kiegészíteltünk.

Termelt métermázsákban:

	1889.	1888.
Buza — Weizen	50.700.000	74.472.000
Rozs — Roggen	153.750.000	177.986.000
Árpa — Gerste	293.138.000	321.302.000
Zab — Hafer	36.380.000	47.682.000
Tátiárka — Buchweizen . .	15.150.000	15.973.000

Svájcz terméséről a következőket jelenti a genfi
cs. és kir. konzulátus: A *bazoterms*, melyre nézve Svájcz latin
részében nincsen hivatalos statisztika, szakfűrők adatainak össze-
állítása szerint Waadt, Genf és Freiburg kantonokban meglehetősen,
Neuchâtel és Wallis kantonokban kevés volt, általában jó minő-
ségű, kivéve Wallist, a hol a minőség silány. A *zabtermés*
egy a metajóság mint minőségre nézve jól állít be, eltekintve
Wallis egyaránt kerülendő, a melyekben a termés közepes volt.
A *burgonya* hozama Freiburg és Wallis kantonokban közepes volt,
egyéb kantonokban kielégítő; a minőség általában jó. *Buza*,
melyet loco Genf 21 frankkal per 100 kg. jegyeznek, a legutóbbi
aratók óta kizárólag Oroszországból érkezett Marseilleit Úgyan-
azon eredetű, valamint francia departementokból származó, s a
Svájcz német része, valamint Wallis és Savoya számára szánt
rozsa ára 16—17 frk. *Zab* Oroszországból és Ausztriából érkezett;
bőcsi vevők állítólag jelentékeny költséket emásnak a konföderáció-
val, az ár 16—18 frk per 100 kg. Helyi fogyasztásra szánt
störpica és *malda* nagy mennyiségben érkezett Morvaországból,
s fizettek érte 25—26, illetőleg 34—38 frk-ot per 100 kg. loco
Genf. Auvergne is szolgáltatót bizonyos mennyiséget ugyanezen
az áron. Magyarországból az idén nem fognak *lisztet* hozhatni. A
lisztet Franciaország szolgáltatja, versenyezve az itteni malmok-
kal, 32 frk-ért per 100 kg. loco Genf az elsőrendű és 28—30
frk-ért a másodrendű minőségeket.

Amerika látható buzakészletei az utolsó héten
ismét szaporodtak 1.560.000 bushellal. A készletek a múlt héten,
november 16-ikáig 28.402.000 bushell tetek, szemben az előző
heti 26.842.000 bushell, és a múlt évi megfelelő heti 34.812.000
bushellal.

SZEMÉLYI HIREK.

A *Isaszegi gőzmalom* általánosan tisztelt igazgatójának, *Fejst*
Ede urnak halálát jelenti. Nevezett e hó 17-én hosszas szenvedés
után, tevékeny életének 43 ik évében hunyt el. Temetése e hó
18-án ment végbe Losoncban, az ottani lakosság általános rész-
vétele mellett.

ÉZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Kálnoky és Simon. Budapest, nov. 19. Leg-
utóbbi jelentésünkben utaltunk arra, hogy malmaink jegyzése
sem a nyersternény árával, sem pedig a meglévő raktári kész-
letekkel nincsen összhangban, legkevésbé igazolja pedig a jelen-
tékül üzem, mely a budapesti malmonak körülbelül 30% a, a ren-
tékényebb vidéki malmonak pedig 20%-ra tehető.

Getreide-Ernte in Russland. In Nr. 3 unseres
Blattes brachten wir einen Ausweis über Ernte-Ergebnisse in
Russland, den wir nun mit den entsprechenden Schätzungs-Daten
für das Jahr 1889, sowie mit den Daten für einige frühere Jahre
ergänzen können.

Es wurden gemeldet in Meterzentnern:

	1887.	1886.	1885.	1884.
65.380.000	37.800.000	44.700.000	67.650.000	
175.000.000	155.400.000	177.900.000	172.900.000	
140.700.000	129.200.000	154.420.000	198.948.000	
39.035.000	30.912.000	30.240.000	40.140.000	
14.560.000	18.720.000	10.800.000	17.400.000	

Ueber die Ernte in der Schweiz sendet das k.
u. k. Consulat in Genf folgenden Bericht: Die *Weizen*ernte, für
welche in der romanischen Schweiz keine offizielle Statistik
existirt, ergab auf Grund der Zusammenstellung von Fachmännern
in den Cantonen Waadt, Genf und Freiburg ein ziemlich
gutes, in den Cantonen Neuchâtel und Wallis ein mittelmä-
siges Ertragniss bei im Allgemeinen guter Qualität, mit Aus-
nahme des Wallis, wo selbe sich als schlecht erwies. Die *Hafer*-
ernte liess in Bezug auf Qualität und Quantität gut aus, abge-
sehen von einigen Districten des Wallis, in denen die Production
mittelmässig war. Das Ertragniss der *Kartoffeln*, mittelmässig in
den Cantonen Freiburg und in Wallis, fiel in den übrigen Can-
tonen befriedigend aus; Qualität im Allgemeinen gut. *Weizen*,
der Pres. 21 pr. 100 kg. loco Genf notirt, traf seit der letzten
Ernte anscheinlich aus Russland via Marseille ein. *Boggen*
gleicher Provenienz sowie aus verschiedenen französischen Departements
stammend, und für die deutsche Schweiz, das Wallis
und Savoyen bestimmt, handelt sich zu Pres. 16—17, *Hafer* trat
von Russland und Oesterreich ein; Wiener Käufer sollen mit
der Conföderation bedeutende Abschlässe gemacht haben, Preis
Pres. 16—18 per 100 kg. *Braugerste* und *Malz*, für den Local-
consumum bestimmt, trafen in bedeutenden Quantitäten aus Mähren
ein und zahlte sich Pres. 25—26, bezw. Pres. 34—38 pr. 100 kg.
loco Genf. Auch die Auvergne lieferte eine gewisse Quantität zu
den hiesigen Preisen. Von Ungarn wird sich dieses Jahr *kein Mehl*
beziehen lassen. Frankreich liefert solches in Concurrenz mit den
hiesigen Mühlen zu Pres. 32 pr. 100 kg. loco Genf in erster, zu
Pres. 28—30 in zweiter Qualität.

Die sichtbaren Weizen-Vorräthe Amerika's
erfahren in letzter Woche eine weitere Zunahme um 1.560.000
Bushel. Dieselben betragen in der Woche bis 16. November
28.402.000 Bushel, gegen 26.842.000 Bushel in der vergangenen
Woche und 34.812.000 Bushel in der correspondirenden Woche
des Vorjahres.

PERSONAL NACHRICHTEN.

Die *Losonczer Dampfmühle* meldet das Ableben ihres all-
gemein verehrten Directors Herrn Eduard *Fejst*, welcher am 17.
i. M. nach langem Leiden, im 43. Jahre seines thaterischen
Lebens selig im Herrn entschlafen ist. Das Leichenbegängniss
fand am 18. d. in Losonc unter lebhafter Theilnahme der Bevöl-
kerung statt.

MARKTBERICHTE.

Budapest, 19. November. (Kálnoky & Simon.)
In unserem letzten Berichte haben wir darauf hingewiesen, dass
die Notirungen unserer Mühlen weder mit den Kosten des Roh-
produktes im Einklange sind, noch durch die bestehende Lager,
am wenigsten aber durch den reduzirten Betrieb, welcher circa

Azóta részben ezen körülmény felismerése, de még inkább a belföldiek és az oztrák tartományoknál valamivel jobb kereslete az idézte elő, hogy az összes malmok áraitak 20—40 kral a finomabb, és 20 kral egyek minőségekben emeltek.

Konstatajuk, hogy e fokozott árak mellett is nem jelentéktelen eladások jöttek létre, sőt angol harátaink is tárgyalásokat ohajánának folytatni az előzőleg feendőlt árjegyzések alapján. Nem hiszünk azonban, hogy manapság nagyon sürgető volna az *előszelvényegység*, mert előkintve attól, hogy ezzel a korábbi veszteségek fokozódnának, sőt malom csak igen nehezen volna képes a korábbi eladásokból származó hajóberakási határidőket pontosan betartani. Egyáltalán nem állanak ugyanis rendelkezésünkre, s ha itt-ott egyik vagy másik malomnak van is valami készlete ebből vagy abból a minőségből, ezt jóval árákon is könnyen eladhatja *szomszédjainak*.

A Brazíliaan lefolyt események következtében ottani piacaink-al való viszonyaink egyidőre talán fenn fognak akadni, minthogy azonban az ottani események egész csendben folytak le, valószínű, hogy a forgalom igényei is csakhamar újra jogaikba fognak lépni; megemlítjük még, hogy ama mód mellett, a melylyel ezen tengerentúli üzletek kezdeményezettek, malmainkra nézve minden veszteség-eshetőségek kizártnak látszanak.

A belföldi üzlet forgalom, mint ezt már bevezetőleg kiemeltük, az áremelkedések folytán még nyírt élénkítésben, a mi részben a hidegebb időjárás és az ezzel — noha csak csekélyebb mértékben — kapcsolatos téli ellátás számlájára írható.

Takarmány-anyagok mind a két korpaminőségben kellemesebbek; ugy kész-áruban mint határidő-áruban az árak emelkedtek, s névszerint január-májusra nagyobb kötések létesültek. Jegyzünk átlagban:

0	1	2	3	4	5	6	7	8
14.60	14.30	14.—	13.70	13.40	13.—	12.50	12.20	11.80
			8½	8½	9			
			11.40	9.60	—			

Finon korpa 4.20 frt. durva korpa 3.80 frt.

Berlin, november 18-ikán. A gabona-tözsde meglehetősen szilárd irányzat mellett folyt le. A fedeztető való vételek az árak mérséklését követők maguk után, de a vevők tartózkodása miatt nagyobb mérvű üzlet nem jött létre. Buza folyó kész árura 1 márkányi javulással indult, melyből azonosban zárlatig ¼ márká ismét lecsapott. Ápril—májusi határidő végleg változatlan maradt. *Liszt* élénk keresletnek örvendett, a nélkül azonban, hogy az árak emelkedése tapasztalható volt.

London 1889. november 15. A hét első napjain a buzapiacz meglehetősen csendes volt, de a hideg időjárás beálltával azonnal szilárdabban hangult volt észlelhető, a vevők részéről megindult a kereslet áru után, mely a napi áron volt bezereshető. Szerdán californiai buza, hajón való azonnali szállításra 34.9—35.—ért, orosz buzát valamivel magasabb áron vettek. Tegnap a piac megszilárdult és californiai buzát 35.—ot szívesen fizettek, míg orosz buza, tengeren, útban a legutolsó árán 3 egész 6 d.-el magasabb árt ért. A londoni piac, Mark Lane, nem mutat fényleges áremelkedést, kivéve a Calcutta Club buza árát; mindazáltal valamennyi egyéb tulajdonos az árak emelkedést várja. Ma reggel az időjárás enyhült, de a vevők nemese daczára is készek üzletek megkötésére. A készletek, melyek a nyugatirlandiai kereskedők birtokában vannak, a tengeren, útban levők és a még Amerikában raktárókban és időszent körülbelül 7.238.000 quarter tesznek, a múlt évi 10.190.000 quarterrel és az 1887. évi 9.000.000 Quarterrel szemben. Szóval az ez idén rendel-

30% bei den Budapest und über 20% bei den bedeutenderen Provinzmühlen betragt, gerechtfertigt erscheinen.

Seither hat theils die Erkenntnis entstehen, mehr aber noch die etwas bessere Nachfrage des Inlandes und der österreichischen Provinzen bewirkt, dass sämtliche Mühlen ihre Preise mit 20—40 Kreuzer in den feinen und 20 Kreuzer in den anderen Sorten erhöhten.

Wir konstatiren, dass zu den erhöhten Preisen nicht unbedeutende Verkäufe bewerkstelligt werden konnten und dass sogar unsere englischen Freunde auf Basis der vordien bestandenen Notirungen Unterhandlungen pflegen wollen. Wir glauben aber nicht, dass heute eine *Entgegenkommen* sehr dringend geboten wäre, denn abgesehen davon, dass dies den Verlust vergrössern würde, sind viele Mühlen nur sehr schwer im Stande, die von früheren Verkäufen herrührenden Verschiffungstermine genau einzuhalten. Es sind eben gar keine Lager vorhanden und wenn hier und da eine oder die andere Mühle in dieser oder jener Sorte ja etwas Vorrath hat, so findet sie zu besseren Preisen und leicht Absatz bei ihrem *Nachbar*.

Durch die Vorgänge in Brasilien dürfen unsere Beziehungen mit jenem Absatzgebiete viell-eich eine vorübergehende Stockung erfahren; da sich jedoch jene Ereignisse in aller Ruhe abspielen, so werden wohl bald die Bedürfnisse des Verkehrs in ihre Rechte treten; wir erwähen noch, dass durch die Art und Weise, wie jene überseeischen Geschäfte initiiert werden, die Eventualität eines Verlustes für unsere Mühlen ausgeschlossen erscheint.

Der Geschäftsverkehr im Inlande hat, wie bereits Eingangs hervorgehoben, in Folge der Preiserhöhungen eher an Lebhaftigkeit profitirt, was theils auf Rechnung der kälteren Jahreszeit und der damit — wenn auch namentlich in geringerer Masse verbundenen Winterversorgung zu stellen ist.

Futterstoffe in beiden Kleisorten angenehmer; sowohl prompte als Terminwaare hat im Preise zugenommen und wurden namentlich per Jänner-Mai grössere Abschlüsse perfectirt. Wir notiren durchschnittlich:

Nr.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	14.60	14.30	14.—	13.70	13.40	13.—	12.50	12.20	11.80
				8½	8½	9			
				11.40	9.60	—			

Feine Kleie 4.20; grobe Kleie 3.80

Berlin, 18. November. Die Getreidebörse verlief

in ziemlich fester Haltung. Deckungskäufe hatten ein mässiges Ansehen der Course zur Folge, doch kam wegen Zurückhaltung der Käufer kein umfangreiches Geschäft zu Stande. Weizen begann für laufende Siecht mit einem Aufschlag von M. 1. von dem jedoch gegen Schluss M. ¼ verloren ging. Der April-Mai Termin blieb schliesslich unverändert. — Mehl begegnete lebhafter Nachfrage, ohne dass jedoch eine Erhöhung der Preise verzeichnet werden konnte.

London, 15. November 1889. In den ersten

Tagen der Woche war der Weizenmarkt ziemlich ruhig, aber mit Eintritt des kalten Wetters war sofort ein fester Ton wahrnehmbar und Käufer begannen nach Waare, die zum Tagespreise erhältlich wäre, Umschau zu halten. Am Mittwoch war Californien, prompte Umschiffung zu 34.9 bis 35.— russischer Weizen etwas höher gehandelt. Gestern wurde der Markt fester und 35.— wurde für Californischen willig bezahlt, während russischer Weizen, schwimmend, um 3 d. bis 6 d. über den letzterzeitigen Preis holten. Der Londoner Markt, Mark Lane, zeigt keine effective Preisbesserung, ausgenommen für Calcutta Club Weizen, indessen halten Eigner aller übrigen Gattungen fest auf Preise. Heute Morgens wurde das Wetter milder, aber noch immer sind Käufer zu Abschlüssen geneigt. Die Vorräthe im Besitze der Händler in Gross-Britannien, schwimmend und in Amerika behelfen sich demalen auf circa 7.238.000 Quarter gegen 10.190.000 Quarter im vorigen Jahre und 9.000.000 Quarter im Jahre 1887. Mit an-

közönségre álló készlet körülbelül 3 ezer quarterrel kevesebbet tesz, mint egy évvel ezelőt.

A *külföldi behozat* bűven és *lisztmennyiség*ek a november 9-ikével végződő héten 325,343 illetve 154,524 quarteret tettek.

A *beloldi termelők részéről* megfordított szállítások ez időre 219,711 quarteret tettek, a mi a fenti behozattal együtt 699,678 quarteret tesz, vagyis körülbelül 180,000 quarterrel többet, mint a mennyit az ország ez időszakban fogyasztani képes.

Az ez idei *gabnatermelési* idény kezdetétől számított 10 hét alatt *külföldről* körülbelül 19,932,988 quarter kenyérfőrtményt hoztak be, az 1888. évi 23,928,746 quarterrel és az 1887. évi 18,775,081 quarterrel szemben.

Az *eladott angol buza mennyisége* 187 városban 73237 quarteret rug 30/3 átlagos áron, az előző heti 68662 quarterrel szemben, mely 30/3 átlagos ár t ér el és az 1888. évi 31,8 átlag-áron kelt 59,422 quarterrel szemben.

Az *atlanticozán kikötőiből* Nyágritánáriába szállított *lisztmennyiség* összesen 205,000 zsákot tesz, melyből 80,000 zsák Londonba, 20,000 zsák Glasgowa, 38,000 zsák Liverpoolba, 10,000 zsák Bristol castornába és 50,000 zsák más angol kikötőkre jut. A megelőző év megfelelő hetében a lisztzállítmányok összesen 233,000 zsákot tettek.

Minneapolis, nov. 3. A *lofolyt héten* az itteni malomok erőlyesen dolgoztak s oly lisztmennyiséget állítottak elő, a melynek nagyságát csakis egyes korábbi alkalmakkor haladták túl. A heti termelés 174,310 barrel volt, a mi naponként átlagban 29,051 barrelt ad, szemben az előző heti 166,680 barrelrel, s az 1888-ik évi megfelelő heti 1633 barrelrel, s úgy látszik a most folyó héten ismét nagy lesz a termelés. A lisztelőhelytze alig változott; a buzapiacok lanyha magatartása akadályozta a lisztforgalom élénkebb fejlődését, noha az első malom-czégek kisebb telekelen számos kötetet csináltak. Ezek azonban az árak rovására jöttek létre. A vízi malomok továbbra is óvatosak az eladásban, mert őrési tevékenységük ez idő szerint korlátolt. Sütemények iránt kivételre állandó kereslet, csakogy ezek árai kissé gyngöltek. Az előbbi héten a *külföldi is fokozott érdeklődést* mutatott *patent-minőségű* iránt, s ajánlatok léteztek, a melyek körülbelül oly jók, mint a *beloldi* ezen minőségűekért elérhető árak. A magas tengeri-szállítási díjak egyébiránt még mindig akadályozták a kivitel kereskedést. A *beloldi szállítási díjak* jelenleg ingadoznak. A Lake superior vonalak jelenleg visszavonultak a versenyzéstől. A közvetlen havi kivitelek 53,890 barrelt értek el, szemben az előző heti 53,290 barrelrel. Jögyeznek ez idő szerint *ci* London: Patent 32/—32/3, süteményminőségek 22,9—23/6, sötét minőségek 12,3—14.

Amsterdam, nov. 16. (F. Oelsner.) *Roos, határ-ödöre* lanyha, márcziusra 146 5. májusra szintén, buza határödöre magasabb, márcziusra 199. A *beloldi özet* korlátolt volt, csakis lisztben volt szabályos forgalom. Párisból lisztet 50-60-al, deczember 51 $\frac{1}{2}$ -el, jan.-áprilisra 51 $\frac{1}{2}$ -el jögyeznek, rozs 14 $\frac{1}{2}$, márcziusra 15 $\frac{1}{2}$, Bargonyaliszt lanyha, 1-55 minőségű 26 frk, a *külföldi departementokban* változó árak. Sz.-Pétvárv jögyzése: Buza 10 $\frac{1}{2}$, Roos helyben 7. Londonból jelentik, hogy az ottani parkterünyek 1 rakomány buza kinaltatott eladásra. Bombay kivitele okt. hó 26-61 november hó 2-ig 263,900 volt 189,800 ellenben az 1888. év ugyanazon időszakában. Kivitel április 1-61 3,750,700, 9,000,000 ellenben 1888 ugyanazon időszakában. Az Egyesült-államok kivitele Európába 1888 július hó 27-61 1889 november 9-ig 5,612,000 hect. buza, 6,268,000 hect. tengeri és 2,917,000 hect. liszt volt.

deren Worten beträgt unser disponibler Vorrath gegenwärtig um etwa 3 Millionen Quarter weniger, als vor einem Jahr.

Die von *auswärts bezogenen Weizen-Quantitäten und Mehl* belaufen sich für die Woche, endend mit 9. November auf 325,343, beziehungsweise 154,524 Quarter. Die *Ablieferungen der heimischen Produzenten während dieser Zeit* sind auf 49,711 Quarter zu veranschlagen, was zusammen 699,678 Quarter ergibt, oder um etwa 180,000 Quarter mehr, als der Consum um diese Zeit des Jahres in unserem Lande erfordert. In den zehn Wochen seit Beginn der heurigen Cerealien-Campagne haben wir auswärts Brodstoffe im Belaufe von 19,932,988 Quarter bekommen, gegen 23,928,746 Quarter im Jahre 1888 und 18,775,081 Quarter im Jahre 1887. Die *Verkäufe englischen Weizens* in 187 Städten betragen 73,237 Quarter zum Durchschnittspreise von 30/3, gegen 68,662 Quarter à 30/3 in der vorangehenden Woche und 59,422 Quarter à 31/8 Jahr früher.

Die *Mehlverschiffungen* von den Atlantischen Häfen nach Grossbritannien betragen insgesamt 205,000 Säcke, wovon 80,000 Sack nach London, 20,000 S. nach Glasgow, 38,000 S. nach Liverpool, 10,000 S. für Bristol-Canal und 50,000 S. nach anderen englischen Häfen bestimmt sind. In der correspondirenden Woche des Vorjahres betragen diese Mehlfersendungen zusammen 233,000 Säcke.

Minneapolis, 3. November. In der *abgelautenen* Woche arbeiteten die hiesigen Mühlen intensiv und haben während derselben ein Mehlquantum erzeugt, dessen Grösse nur bei einzelnen früheren Gelegenheiten übertroffen wurde. Das *Wochen-Erzeugnis* betrug 174,310 barrels, was pro Tag im Durchschnitte 29,051 barrels ergibt, gegen 166,680 barrels der Vorwoche und 163,300 barrels in der correspondirenden Woche des Jahres 1888, und wie es scheint, wird die Production in der jetzt laufenden Woche wieder eine starke sein. Die Situation in Bezug auf das Mehlggeschäft hat sich kaum verändert. Die schwache Haltung des Weizenmarktes verhindert, dass sich der Mehilverkehr reger entwickelt, obwohl in kleinen Posten ziemlich zahlreiche Abschlüsse seitens der ersten Mühlenfirmen gemacht wurden. Dieselben kamen übrigens auf Kosten der Preise zu Stande. Die Wassermühlen fahren fort, im Verkaufe behutsam zu sein, da ihre Vermahlungs-Thätigkeit dormalen eingeschränkt ist. Eine stetige Export-Nachfrage besteht für Ricker-Sorten, doch sind die Preise etwas abgeschwächt. Während der letzten Tage hat sich aus dem Auslande ein erhöhtes Interesse für Patent-Sorten gezeigt und es wurden Probote gemacht, die heilighig so gut sind, wie die im Inlande für diese Sorten erreichbaren Preise. Die hohen Seefrachtraten üben übrigens noch immer einen hemmenden Einfluss auf den Export-Handel aus. Die inländischen Fracht-Raten sind dormalen schwankend; die Lake-Superior-Linien haben sich fürderzeit von der Concurrenz zurückgezogen. Die directen Weizen-Exporte erreichten die Ziffer von 53,890 barrels gegen 53,290 barrels in der vorangehenden Woche. Man notirt gegenwärtig *ci* London 280 4/— Patent 32/— bis 32/3; Bäckersorten 22,9 bis 23/6; dunkle Sorten 12,3 bis 14.

Amsterdam, 16. November 1889. (F. Oelsner.) Roggen auf Termine flau, März 146 5. Mai ebenso, Weizen 20 öte höher, März 199. Das inländische Geschäft war beschränkt, nur in Mehl fanden reguläre Umsätze statt. Aus Paris wird für Mehl 50,60, Deczember 51 $\frac{1}{2}$, Jänner/April 51 $\frac{1}{2}$ notirt, Roggen 14 $\frac{1}{2}$, März 15 $\frac{1}{2}$, Kartoffelmehl flau, 1-5 Frcs. 26 mit variirenden Preisen in den diversen Departementen.

Petersburg notirte: Weizen 10 5/8, Roggen loco 7. London meldet, dass dasselbst 1 Ladung Weizen aus der Küste zum Verkauf angeboten wurde. Bombay's Ausfuhr betrug vom 26. October bis 2. November 263,900 Hectoliter gegen 189,800 Hectoliter in derselben Periode 1888. Export seit 1. April H. 5,750,700 gegen 9,000,000 in derselben Zeit 1888. Der Export aus den Vereinigten Staaten betrug nach Europa vom 27. Juli 1888 bis 9. November 1889 5,612,000 Hect. Weizen, 6,268,000 Hect. Meis und 2,917,000 Hect. Mehl.

Salgó-Tarjáni kőszénbánya részvény-társulat.

Salgó-Tarjáni

darabos- (tömör) és koczka-szén háztartások számára, továbbá akna-szén gyári czelokra

kitűnő minőségben és a legolcsóbb árak mellett szállítatik Budapestben, valamint minden vasuti állomásra. — Megrendelések Budapestre az igazgatóságához (V. ker., József-tér 14. sz. alatt) intézendők és pontosan foganasítottatnak.

A Salgó-Tarjáni kőszénbánya részvény-társulat igazgatósága

Budapest, V. ker., József-tér 14. szám.

OETL ANT.-FÉLE

vasöntöde és gépgyár

Budapest, VII., Bethlen-tér 4.

Ajánlja gyártmányait, nevezetesen:
épitkezési és gépöntvényeket

saját mintái vagy rajzok szerint,

műszaki berendezések,
tengelyek, csövek és egyéb vas-szerkezeteket.

Mintarajzok és költségvetések ingyen és bérmentve szolgáltatnak.

Meine Maschinenoele,

welche bei *ersten Etablissemants mit besten Erfolge* in Verwendung sind, empfehle ich der Aufmerksamkeit der p. t. Dampf-mühlen, ebenso meine Kamradfette etc. mit Garantie für beste Bedienung.

CARL J. KRAUS

Budapest, Dorotheagasse 6.

Haupt-Niederlage von Schmieroelen, Petroleum, Fettwaaren und Desinfectionsproducten.

FÜR COMMISSIONS-LAGER
aller gangbaren Producte
empfehlen sich
F. OELSNER, Amsterdam.

Zu kaufen, eventuell zu pachten gesucht wird eine mindestens 4 bis 6-plüßige Flachmühle in betriebsfähigem Zustande. Offerte übermitteln anse Gefälligkeit GUSTAV HENDEL, värti-körút 39. sz.

ACQUISITION.

Der Chef eines alten holl. Export-Hauses, das v. J. wegen überseischen Verluste zur Zahlungs-einstellung und Liquidation gezwungen war, sucht eine Firma, die ihn mit seinen reichen Erfahrungen, Sprachkenntnissen, Routine und im Vollbesitz seiner merkantilen Tüchtigkeit aufnimmt. Bescheidene Ansprüche bei 1-a Referenzen über Respectabilität und hervorragend commerciellen Eigenschaften. — Briefe unter Motto »Holland« an die Expedition dieses Blattes.

Stadler Mihály BUDAPEST

váci-körút 39. szám.

Készít mindennemű vas- és réz-szerelvényeket, fonatokat malmok részére; továbbá rostákat, szitákat, kerítéseket, ablak-szerelvényeket stb. gyári árakon.

GANZ & COMP.

Vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

Budapesten és Leobersdorffban Bécs mellett

ajánlja

hengerszékeket, hámozó- és egyéb malomgépeket;

turbinákat;

villamos világítást és erőátvitelt;

vasuti-kocsikat és vasuti-felszereléseket;

mindennemű kemény öntvénygyártmányait; gép- és öntött-munkáit.

Eisengiesserei u. Maschinen-Fabrik Act.-Ges.

Budapest u. Leobersdorff bei Wien

empfehlen ihre

Walzenstühle, Schäl- und sonstigen Müllerei-Maschinen;

Turbinen;

Elektrische Beleuchtung und Kraftübertragung;

Eisenbahn-Waggons und Eisenbahn-Ausrüstungen;

Hartgussfabrikate aller Art;

Maschinen- und Guss-Arbeiten.

